

Colegiul Național "Radu Negru"

Simpozionul Județean

CULTURA

Noastră

REFERINȚA

Noastră

Ediția I
31 mai 2018

ISSN 2066 - 1215

*Colegiul Național
"Radu Negru" Făgăraș*

*Simpozionul Județean
Cultura **Noastră**,
Referința **Noastră***

Nr. 1
31 mai 2018

Director: Prof. Dr. MARIA RACU

Director-adjunct: Prof. ELENA MICU

Prof. REMUS MOGOȘ

Tehnoredactor: Simona Gridan, clasa a XII-a B

Cuprins

- ❖ Minute Teatrale. Prezentare de carte (Prof. Liviu Ioani, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ "Teatru Minut" (Dramaturg prof. Cornel Teulea, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Comunicarea interculturală (Insp. șc. gen. adj. prof. Ioan Negrlia)
- ❖ Tradițional și modern în procesul instructiv – educativ (Mioara Arsene, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Un nou mod de a percepe educația. Partea ușoară a limbii chineze (Yu Lidong, Institutul Confucius, Sibiu)
- ❖ Losing tradition and gaining in modernity. The romanian school in hard times (Prof. Eugenia Bica, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ De la cultură la socializare (Prof. Cătălina Gherase, Liceul Teoretic "George Călinescu", Constanța și prof. Sergiu Scoferciu, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Povestea punctului (Înv. Teodora Novac, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Argumente pentru o educație fizică modernă și de calitate (Prof. Aurelian Curticăpean, Liceul Tehnologic "Dr. Ioan Șenchea", Făgăraș / Scoala Gimnaziala "Ovid Densusianu", Făgăraș)
- ❖ Orice călătorie începe cu un prim pas (Înv. Teofil Mija, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Contribuția lui Zaharia Boiu în didactica științelor naturii (Prof. Cristina Dudan, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Cuvântul care zidește – Ideal în educație (Prof. Laura Sucaciu, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Relația capital cultural, climat școlar și succes școlar (Dr. Ioana Emanuela Orzea, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș și prof. dr. Elena Cocoradă, Universitatea "Transilvania", Brașov)
- ❖ English as a Lingua Franca (Prof. Alina Mănduc, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Șezătoarea – arc peste timp (Prof. Anca Mogoș, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Metode și tehnici interactive în predarea - învățarea literaturii române. Aplicare - opera literară a lui Ioan Slavici (Prof. Virginia-Doina Ivașcu, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)
- ❖ Predarea limbilor străine pe coordonate europene (Prof. Anca Negriță, Colegiul Național "Radu Negru", Făgăraș)

Minute Teatrale

Prezentare de carte

Prof. Liviu Ioani

Cartea dramaturgului făgărășean, profesorul Cornel Teulea, "Teatru Minut", recent scoasă de sub tipar, se află la a doua ediție. Față de prima, apărută în 2003, cea actuală nu este o simplă reluare. Autorul a revăzut toate textele, la unele a renunțat, a trecut printr-un filtru critic stilul, mesajul devenind mai direct și mai actual. Pe de altă parte, cu un apetit renăscut pentru genul de teatru scurt, în perioada 2015, 2016, 2017 a îmbogățit cuprinsul volumului cu câteva creații dintre cele mai reușite și mai percutante, ceva mai lungi decât "scurtisimele" pe care ni le propusese prima ediție. Între timp experiența scriitoricească și teatrală a autorului s-a cristalizat și a primit recunoașteri oficiale, ilustrate de premiile obținute din partea Uniunii Scriitorilor din România, de studiile critice asupra operei și de spectacolele de teatru pe scenă sau la radio, regizor Gavril Pinte.

Tematica s-a înnoit, dar autorul a rămas fidel formulei sale de debut: un teatru înălțat pe o meditație asupra vieții, cu atitudini și moravuri, confruntări de idei, cu o reacție virulentă asupra a tot ce formează răul existențial, văzut nu doar în concepte abstracte, ci în diversitatea situațiilor concrete pe care autorul le creionează cu veridicitate, cu ironie și umor, în replici spirituale și spumoase, de calitate a unor sentințe și aforisme. Ca urmare, situațiile particulare pe care le imaginează autorul, puse pe seama unor personaje cu o deosebită vitalitate, dinamice, mai ales în susținerea dialogului și cu o vervă superioară conversației, nu rămân limitate la cadrul în care se produc. Prin confruntările iscate, cadrul câștigă dimensiuni nebănuite - cabinetul medicului, piața, strada unui oraș, un câmp cultivat sau numai pășune, o gară, sala de ședințe a primăriei etc - extinse în atitudine și profunzime, încât dau senzația că ating însăși condiția de viață a cititorului implicat și provocat să înțeleagă mai mult decât se spune. Această extensiune a determinat critica literară să considere scrierile lui Cornel Teulea un teatru parabolă ori teatru de tip fabulă, specii cu un tâlc insinuant sau un tip special de eseuri filozofice, susținute pe mai multe voci. Toate elementele converg spre alegorie, o situație (sau amplă figură de stil) din care se desprinde un înțeles mai larg și mai adânc decât cel mărginit la întâmplarea relatată. Cititorul are astfel ocazia să recepționeze indirect și fără ostentație didacticistă concepții despre viață, învățături morale, opinii privitoare la conduita civică și politică.

În genere, decorul în care autorul își plasează acțiunea pare precum în literatura postmodernă banal și depersonalizat, dar imediat un detaliu vine să ne stârnească interesul: "*Câmp tăiat în două de un drum prăfuit. Pe marginea drumului, din loc în loc tufe. În mijlocul drumului se află o căruță în care El 1 și Ea își butonează telefoanele mobile*" (*Soluția Eminescu*). Contrastul

dintre agrar, rudimentar, căruța căreia îi lipsește calul și semnul secolului XXI – ”butonarea” - ne vor introduce prin cele ce vor urma în niște raporturi de tip despotice, feudale, păstrate pe acel Izlaz Verde, fost Izlaz Roșu, înainte de 1990.

Indicațiile scenice utilizate sunt sumare, dar foarte precise și intră în firul acțiunii în consonanță cu personajele de la care intenționat îndepărtează individualizarea. Aceste personaje sunt desemnate fie prin pronume: El, Ea, Unul, Altul, Un Altul, Un cu Totul Altul, fie prin cifre 1, 2, 3, ... sau nume vagi: Recitatorul, Paznicul, Fermierul, Prietena lui și altele, denumiri generice sugestive pentru tipurile umane și intuiția de generalitate a mediului pe care-l scrutează dramaturgul.

Deși piesele lui Cornel Teulea captivază prin replici, prin surpriză și suspans, ele nu determină o lectură confortabilă și ușoară. Din contră, impun cititorului o relaționare cu idei și ipostaze din cultura română și universală: mitologie, filozofie, gândire economică și literatură, generând reflecții grave și orientând evoluția conflictului spre dramă și tragedie. În cascadele disputelor ori a raporturilor cotidiene, viața devine prea repede teren de confruntare vulgară și violentă, prea ușor se apelează la arma ucigașă, pistolul, menit să curme firul vieții. În unele răfuieli tranșante, găsim eșafodajul scenelor biblice ale păcatului originar în care, izgonit din Paradis, omul a căzut în vârtejul morții amenințătoare. În această cheie poate fi citit episodul din sceneta ”Jocul alunilor”, în viziune distorsionată de factură postmodernă pe care i-o conferă autorul. În context contemporan tratează tema ispitei, preluând recuzita biblică, șarpele provocator de păcat, vietate ce trebuie ucisă și o Evă (sau două) care ispitește, un Tată (Dumnezeu) aflat pe tractor care-l pedepsește pe bărbatul considerat violator, deși în realitate el este cel sedus, izgonindu-l din viață ca odinioară din rai.

O adevărată istorie consemnăm acum în jurul piesei Ștopica, scrisă în 1984, cea mai lungă din prima ediție, 30 de pagini, revăzută și ea în 2014 pentru republicare. Lucrarea a fost pusă în scenă încă de la prima apariție, în regia autorului, cu trupa de teatru a liceenilor de la Colegiul Național ”Radu Negru”, bucurându-se de un mare succes nu numai la Făgăraș, ci și la festivalurile de teatru ale elevilor din județul nostru. Însă din cauza pledoariei pentru libertate și a aluziilor considerate subversive la regimul totalitar din România, la statul polițienesc, promovarea ei la faza națională a fost stopată, iar textul confiscat. Cu toate acestea, specialiștii au recunoscut valoarea scrierii și atitudinea curajoasă, protestară a lui Cornel Teulea. Dovadă este scrisoarea particulară primită de la dramaturgul D. R. Popescu, pe atunci președinte al USSR care se adresează colegial: ”Stimate domnule Teulea, chiar dacă n-ați câștigat premiul la concursul de la Brașov (deși poate l-ați câștigat!), tot vă strâng cu admirație mâna pentru efortul și dragostea cu care doriți să-i scoateți pe elevii dvs din băncile lor de soldați – și să le dați un baston de iubitor de teatru! Cu bine, D.R. Popescu, Buc, 20 apr. ‘89”.

Parcursul ascendent al vocației dramaturgice manifestate de Cornel Teulea se confirmă la noua ediție din 2017, cu adăugirile consistente relevate prin universul tematic reactualizat, dar și prin volumul care dublează cuprinsul ediției din 2003. Revin acum pe scenă situații și personaje din galeria istoriei recente, moravurile politice ale unei clamate democrații, confruntările electorale, cu scene grotești, pline de situații absurde generatoare de comic, cu tratate în stil de parodie a unor motive obsedante: VIP-urile, violența, religiozitatea, erotismul.

Un adevărat regal comico-satiric, cu un final grotesc și deznodământ tragic ne oferă piesa "Portretul artistului la lucru", definitivată în 2016. Autorul a reușit performanța să împletească într-o imagine coerentă realitatea cu suprarrealitatea, logicul cu absurdul, să creeze o tipologie comică din simbioza situațiilor, a limbajului și a caracterelor. Prin relevanța ei tematică și artistică, piesa poate fi pusă în tandem cu actul al treilea – întrunirea electorală – din "O scrisoare pierdută", de I. L. Caragiale, pentru verva, "tăria opiniilor politice", spiritul de contesatre și în fine, busculada spre care se îndreaptă reuniunea. Sceca se desfășoară în sala de ședințe a unui legislativ ce poate fi local sau la nivelul cel mai înalt, în rol fiind "Edili, VIP-uri, invitați, câțiva obișnuiți". Nu ajungem să cunoaștem tema sesiunii, pentru că discuțiile se înfierbântă la chestiuni de procedură, iar confruntarea dintre Edil 1, reprezentând Puterea și Edil 2, reprezentând Opoziția, angajează pe ceilalți Edili, scandalizează VIP-urile, influențează pe invitați și declanșează torente de replici, conformiste sau alarmiste, rostite în răspăr, cu fler polemic și atitudini oscilante, cu nelipsitele huiduieli și compromisuri: "Lipsește colegul de la cultură", se spune din Opoziție. "Asta nu contează!", i se răspunde, iar argumentul vine din domeniul fabulosului. Edil 1 primise în ajun, de la o bătrânică, un goblen în care figura portretul unui scriitor original din acel oraș, mediu pe care îl evocase cu locuri și oameni, în opera sa, iar printre personajele redată se afla și "Colegul de la cultură", care în această ipostază poate fi considerat prezent.

Polemica se ascute când "specialistul în panouri solare", panouri promise, dar uitate de actuala Putere, cu patru ani în urmă, afirmă că scriitorul în cauză are opinii foarte critice la adresa localității. Puterea îl reneagă atunci pe veneratul de dinainte, situație în care îl revendică Opoziția. În vacarmul iscat, chipul din tablou prinde viață, îi scuipă pe cei prezenți și urinează șuvoi asupra tuturor. La ananghie, aceștia scot pistoale, cuțite, ciuruiesc și sfășie pânza din rama căreia cade acum, un cadavru real, însângerat. Leșină, rând pe rând, iar poliția revine și îi arestează pentru crimă. Scapă de leșin o singură femeie, găsită spunând rugăciuni, așteptând poate cea din urmă mânăuire: "Să-L cauți pe Dumnezeu într-un loc ca acesta, este un loc minunat", spune un polițist.

Piesa este ilustrată pentru talentul cu care autorul folosește convențiile artistice, teatrale în realizarea universului imaginar și încorporarea mesajului scriitoricesc. Ca urmare, cititorul este solicitat neconținut să decripteze intelectual fabulosul, absurdul, jocul replicilor, în tot atâtea înțelesuri raționale, realiste pentru a pricepe lumea complexă în care viețuim. Cartea domnului Teulea ne oferă un tip original de învățătură și îndreptar civic.

Teatru Minut

Prof. Cornel Teulea

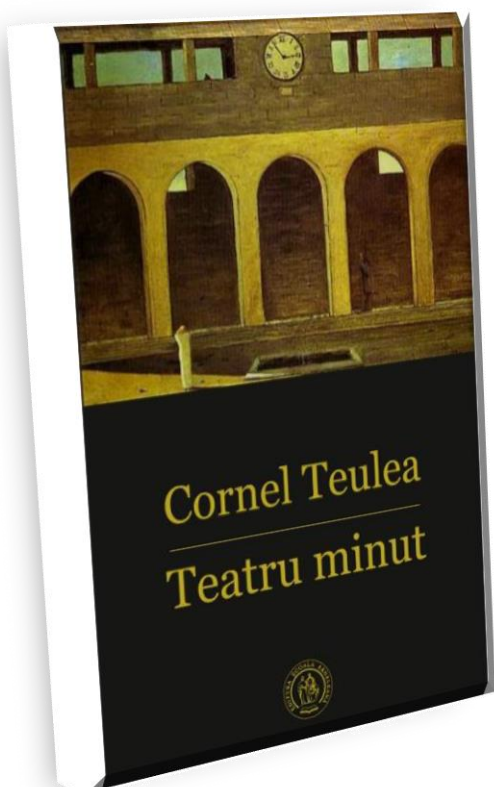

Stimați participanți la acest prim Simpozion din CNRN de factură umanistă, deocamdată județean, intitulat sugestiv „Cultura noastră, referința noastră”, vă rog să-mi permiteți să-i felicit pe inițiatori și să spun, pentru început, câteva cuvinte despre un invitat de onoare, poetul și prietenul meu, Marian Dopcea, absolvent al acestui prestigios liceu (1970), autor a șase volume de poezii de mare avengură existențială (recunoscute ca atare de critica literară importantă din România), eseist și la nevoie critic și exeget literar. Ultima sa carte, „Aprilie, luna florilor de mai” este o „Carte despre Ion Negoșescu și alți prieteni de demult” îl recomandă și ca un redevabil reprezentant al genului memorialistic. Cartea aceasta este o veritabilă mărturie a devenirii sale ca Poet și ca Om, începând cu anii de liceu în care l-a întâlnit pe domnul Cornel Moraru, profesorul și mentorul său. Și, cu voia dumneavoastră, și al meu și al altor făgărășeni viitori scriitori profesioniști din România (membri ai Uniunii Scriitorilor; a se vedea Capitolul II din carte). După liceu a optat pentru studii teologice la Sibiu, unde a fost coleg cu actualul Patriarh al României, precum și cu părintele Marcel Dobrea de la Biserica Brâncoveanu din Făgăraș, pe care l-a apreciat în mod deosebit. Marian n-a finalizat studiile teologice din varii motive. Cel mai important fiind, cred eu, acesta: „Venisem aici (la Facultatea de Teologie din Sibiu, C.T.) mânat de dorința secretă de a relua, în felul meu, experiențe religioase precum cele ale poezilor Blaga ori Arghezi. Ținta mea nemărturisită era Poezia...” La Sibiu avea să cunoască două personalități care i-au marcat (și schimbat) destinul. Este vorba despre Wolf Aichelburg și, mai ales, despre Ion Negoșescu, unul dintre reprezentanții marcați ai faimosului Cerc Literar de la Sibiu. Devenirea spirituală a lui Marian Dopcea continuă în spațiul cultural (literar) de la București unde urmează studii filologice la Universitate între anii 1972 și 1976. Și fiindcă tot ceea ce trăiește Marian Dopcea poartă pecetea Poeziei dați-mi voie, ca în finalul acestei prime mele intervenții să vă citesc Capitolul XXIV al cărții lui de memorii în integralitatea lui. „ Mi s-a părut, cândva, că mi se pare că am un rost în lume - și că rostul acesta e Poezia. Mi se pare că plâng...” (pag. 274).

În continuare, tot cu voia dumneavoastră, am să mă refer la cartea mea ”Teatru minut”, ediția a II-a, prezentată aici de profesoul Liviu Ioani. M-am întrebat mereu de ce, în cele din urmă, mai trebuie să vorbească și autorul? Ca să mulțumească prezentatorului (prezentatorilor dacă sunt mai mulți)? Ca să-și exprime nemulțumirea față de modul în care i-a fost citită cartea de unul sau de altul? Să atenționeze asistența asupra importanței cărții lui? Cu alte cuvinte să-și autopromoveze creația? Și, vă rog să mă credeți că șirul întrebărilor de acest fel sau de oricare altul, poate continua. Am fost martorul a zeci și sute de prezentări de carte de-a lungul vieții mele.

În general, am apreciat ultimul cuvânt, cel al autorului. Exemplar rămâne însă pentru mine spusa romancierului și a dramaturgului târgumureșean Romulus Guga, din păcate prea repede uitat de mai toată lumea, la lansarea romanului său „Viața postmortem”, în 1972 la Cluj, atunci când a fost invitat să ia cuvântul în calitate de autor: NU AM NIMIC DE SPUS! A fost ca un șoc nu doar pentru asistență, ci și pentru D.R. Popescu, Augustin Buzura, Vasile Netea și alți importanți scriitori clujeni care vorbiseră despre roman. Ei bine, sunt tentat să spun același lucru acum, dar mă abțin din cel puțin două motive. Primul: analizele pe textele mele din acest volum efectuate de profesorul Liviu Ioani, un autentic spirit critic, sunt profunde și aplicate, cu nimic sub unele analize făcute cărților mele în reviste de prestigiu precum Astra, Tribuna, Transilvania, Familia, Hyperion etc. etc. Îți mulțumesc, Liviu! Un al doilea motiv îl constituie prezența în sală a unui număr important de elevi din „Radu Negru”. Pentru mine, ei înseamnă enorm. Cu unii dintre elevii generațiilor trecute am înființat trupa de teatru a liceului DRAMA 84, (firește, în 1984) care mi-a jucat cu succes unele texte (în regia mea). Componentilor trupei, în mod natural, le vorbeam despre teatrul meu. Era necesar, era obligatoriu. Este și cazul lui Jonny și Octa (Ioan Streza, cls. a XII-a E și Octavian Szalad, cls. a XI-a E) care tocmai au făcut o bună lectură în fața dumneavoastră din „Teatru minut”. Le mulțumesc! La clasă însă, nu am adus niciodată vorba despre teatrul meu. La orele de curs nu am făcut decât Economie și Filosofie, iar înainte de 1989, CSP. (Nu Cunoștințe Social Politice cum pretindea Programa, ci doar ceea Ce Se Putea). După 1989, mi-au apărut șase cărți de teatru, dar până astăzi n-am făcut nicio lansare, nicio prezentare a vreuneia dintre ele la liceu. Trebuie spus că unii dintre foștii mei elevi au participat și la alte lansări și doi dintre ei au scris cronici interesante în „Recreație”. A se vedea, de exemplu, nr. 4/2003 sau nr. 13/2013. Elevii din „Radu Negru” știu că sunt profesor în viața civilă, dar trebuie să mai știe că am încă o viață în care îmbrac haina dramaturgului, a omului de teatru, haină în care mă simt cu adevărat fericit.

O ultimă precizare: s-a spus că teatrul meu este un teatru filosofic, adică greu abordabil. Nimic mai fals. Teatrul meu, inclusiv acesta „minut”, nu este filosofic. Singura lui legătură cu Filosofia este aceea că pune întrebări fundamentale cu privire la criza ontologică pe care o trăiește omul contemporan, pentru că se lasă trăit de istorie, cum spunea un critic de teatru. Prin urmare, îndrăzniți și citiți! Vă mulțumesc pentru timpul și atenția acordată!

Comunicarea interculturală

Insp. şc. gen. adj. prof. Ioan Negrilă

”Comunicarea interculturală investighează acele elemente ale culturii care influențează în cea mai mare măsură interacțiunea între membrii a două sau mai multe culturi, atunci când indivizii se află în situații de comunicare interpersonală.” (Samovar, Porter, 2003).

Ca situație apartine a comunicării interpersonale, cea interculturală aduce cu sine elementele a ceea ce, într-o accepție largă și din perspectivă antropologică, se denumește drept cultură. Există numeroase definiții ale conceptului de cultură, mai succinte sau mai detaliate și care, deseori, se completează reciproc.

Michael Howard (1989) definește cultura ca fiind „modul obișnuit în care grupurile umane învață să-și organizeze comportamentul și gândirea în relație cu mediul lor înconjurător.”

Autoarea unei lucrări destinată învățării și practicii eficiente a comunicării interculturale, Daisy Kabagarama (1993) numește cultură „modul de viață al unui grup sau popor”, precizând că „de obicei oamenii care împărtășesc o cultură sunt de aceeași rasă și/sau proveniență etnică și trăiesc într-o proximitate geografică”. E posibil, adaugă ea, „ca oameni de diferite rase și proveniențe etnice, depărtați din punct de vedere geografic să împărtășească aceeași cultură.”

Samovar și Porter (1991) precizează că „noțiunea de cultură, în sens antropologic, desemnează modurile de viață ale unui grup social, adică modurile sale de a simți, de a acționa sau gândi raporturile cu națiunea, cu omul, cu tehnica și creația artistică. De asemenea, ea cuprinde comportamentele afective, reprezentările sociale și modelele care le ghidează, respectiv sistemele de valori, ideologiile, normele sociale etc. Această noțiune se aplică la grupuri sociale de naturi și extensii foarte diferite: trib, etnie, clasă socială, națiune, civilizație. În societățile moderne, industriale, cadrul național s-a impus ca nivelul cel mai semnificativ într-o structură diferențiată a culturii”.

Din punct de vedere cultural, identitatea culturală este un univers simbolic în orizontul căruia oamenii trăiesc în comun. Este un sistem de credințe și coduri care explică solidaritatea dintre membrii unei societăți, precum și voința acestora de a trăi în comun.

În mod general, expresia „identitatea culturală românească” trebuie văzută ca sinonimă cu expresia "identitatea românească", întrucât termenul de "românesc" are un înțeles exclusiv cultural. Identitatea românească există. Ceea ce putem spune despre ea este că reprezintă modul de a fi în lume al poporului român.

Tradiția nu se identifică mecanic cu trecutul, ci este vorba de o selecție axiologică pe care prezentul o face în corpul acestei moșteniri, aplicând criteriile particulare. Valorile culturale, cele care sintetizează o epocă și un mod de a înțelege lumea, dobândesc, prin forța lor ideatică și expresivă, un caracter de permanență, devenind repere pentru conștiința unei societăți.

Deal și Kennedy¹ (1982) arată că un sistem cultural organizațional este caracterizat la nivel funcțional prin: integrarea și conservarea atașamentului organizațional al membrilor, orientarea angajaților spre îndeplinirea obiectivelor organizaționale, protejarea membrilor în fața pericolelor mediului extern, inculcarea, conservarea și diseminarea elementelor sale de conținut și prin funcția performativă.

Cultura organizațională ca paradigmă de gândire și acțiune, sub umbrela căreia se află indivizii și grupurile, presupune fațete complexe: mentalitățile membrilor, modul de realizare a sarcinilor profesionale, sistemul de cunoștințe și modurile de rezolvare a problemelor, pattern-urile de interacțiune, cutumele, valorile, tradițiile, anumite modele de transmitere a informației, atitudinile etc. Orice nou-venit într-o cultură are nevoie de un răgaz de adaptare. Cine nu reușește să se adapteze devine un marginal și se autoexclue sau este exclus. Prin urmare, un membru al unei culturi trebuie să interiorizeze anumite comportamente codate după trăsăturile culturii gazdă.

Cultura este un ansamblu de coduri și limbaje și reprezintă suma informațiilor „neereditare”, dobândite, fixate și transmise istoric, prin sisteme de semne. Cultura are caracter inexorabil pentru existența grupurilor umane organizate și pentru societăți. Răspunde la nevoile vitale și la cele spirituale. Prin cultură, o societate își organizează experiența, și-o codifică și o teaurizează, o transmite, iar generațiile noi învață această experiență, o preiau și o extind².

Cultura are două componente: una materială și alta spirituală.

Componenta materială a culturii - care va fi exprimată prin termenul de civilizație - cuprinde mijloacele și valorile care asigură reproducerea materială a vieții sociale, adică procesele existenței sociale.

Componenta spirituală a culturii cuprinde sistemele de valori în care se cristalizează eforturile de cunoaștere, atitudinile și reacțiile omului față de lume; acestea se fixează și îmbracă forma unor sisteme teoretice (știința, filozofia), simbolice (arta, religia), normative (morală, dreptul, tradițiile, obiceiurile).

Cultura trebuie considerată și în raport cu acest sistem de instituții, care au menirea de a organiza creația culturală și de a o difuza în câmpul social. Printre cele mai însemnate instituții care mijlocesc raporturile dintre cultură și societate, trebuie să menționăm sistemul de învățământ, institutele de cercetare științifică, mijloacele de comunicare în masă. Ele constituie forme prin care cultura se socializează și își exercită toate funcțiile sale³. Grigore Georgiu⁴ consideră că astăzi este posibilă și necesară o reconstrucție filosofică a ideii de *specific național*, având în vedere o serie de procese definitorii și conjugate care se derulează atât în planul de suprafață al istoriei, cât și în paradigmele gândirii contemporane. Fenomenele definitorii ale lumii contemporane au fost însoțite de o renaștere a sentimentului național, de redescoperirea filoanelor istorice și autohtone ale creației, de redefinirea conștiinței de sine a comunităților, angajate în construcția unei noi ordini a diversităților culturale, sub directiva și semnul unui „nou umanism”, deschis spre recunoașterea și validarea înfăptuirilor spirituale de pretutindeni. Sunt temeuri pentru o re-problematizare a ideii de specific național.

Identitatea națională concentrează efectele trecutului, rezumă în mod real și simbolic actele de creație ale prezentului și conține virtualitățile care pot deveni, în funcție de contextele variabile, forme de afirmare a destinului național: „Identitatea națională este un fenomen complex de acumulare istorică. Pe trunchiul unei tradiții istorice active s-a operat unificarea economică, teritorială și politică, sudarea mentalităților și a vieții spirituale, formarea

¹ Stanciu, Ștefan, Ionescu, Mihaela Alexandra, *Cultură și comportament organizațional*, Editura Comunicare.ro, București, 2005, p. 46

² Georgiu, Grigore, *Filosofia culturii. Cultură și comunicare*, Editura Comunicare.ro, București, 2004, p.31

³ Georgiu, Grigore, *Filosofia culturii. Cultură și comunicare*, Editura Comunicare.ro, București, 2004

⁴ Georgiu, Grigore, *Națiune, cultură, identitate*, Diogene, București, 1997

interesului național și a voinței de a-l înfăptui. Puternica integrare a subiectului național, care-l transformă într-un organism cu centrul de gravitație în modelul său cultural, ne furnizează argumente pentru a explica perenitatea națiunii în fluxul recentelor transformări istorice, unele dintre acestea radicale, în urma cărora factorii anteriori de coeziune socială sunt redimensionați, dobândind alt conținut și alte semnificații. Identitatea națională se reproduce în ipostaze noi, se reconstruiește continuu din materia trecutului și a prezentului, fiind o realitate în devenire, o sinteză între permanență și variabilitate, între valori și contexte noi. Tradițiile istorice și culturale, limba, obiceiurile, simbolurile naționale, sentimentul național ca termen al creației culturale reprezintă pentru națiunea română adevărate forțe motrice. Modul în care cultura română modernă și-a asumat organic și a alimentat energetic și moral idealul național poate servi drept exemplu, pentru orice teorie, care ar vrea să demonstreze rolul factorilor culturali, în alcătuirea unității naționale”⁵.

„Valorile create în spațiul culturii naționale poartă în fizionomia lor, ca o engramă, tiparul unui mod specific de simțire și gândire, forma esențializată și transfigurată a unei experiențe istorice irepetabile. Totodată, prin caracterul lor exemplar, prin faptul că exprimă un sens al existenței omului în univers, un aspect esențial al condiției umane, aceste valori se răsfrâng modelator sau catalitic și asupra altor comunități umane, dobândind o recunoaștere și o semnificație universală. Pe măsură ce operele, stilurile și procedeele afirmate în cadrul unor culturi ies din sfera lor restrânsă de audiență și participă activ la un circuit mijlocit de interdependențe spirituale și materiale, se instituie treptat o nouă configurație a universalității. Teoreticienii vorbesc despre un patrimoniu universal, de o ordine „ideală” a valorilor în care converg semnificații, viziuni și performanțe creatoare de pretutindeni, cele care definesc condiția umană în varietatea înfățișărilor sale istorice”⁶. Culturile își reconstruiesc modernitatea proprie, folosind legăturile inter-culturale ca platformă pentru consolidarea identității lor. Iată de ce „orice cultură este o șansă acordată omenirii, suportul unei varietăți a creației umane. Ideea pluralității culturale s-a impus concomitent cu noțiunea de patrimoniu cultural universal”⁷.

Conceptele de comunicare și cultură sunt inseparabile. Comunicarea, ca interacțiune socială, este procesul prin care indivizii din aceeași cultură sau din culturi diferite își transmit reciproc mesaje. Cum, când, unde, în ce fel, prin ce mijloace se comunică sunt chestiuni dictate de cultura fiecăruia.

Învățarea este cea mai importantă caracteristică a culturii. Cultura se dobândește prin procesul de „inculturare”, care presupune învățarea de către oameni, încă de la cele mai fragede vârste, mai întâi a lucrurilor elementare pentru supraviețuire (copiii învață de la părinți să mănânce, să bea, să meargă, să vorbească), apoi pe măsura dezvoltării ca ființe biologice și sociale, însușirea acelor norme, atitudini, comportamente etc. care sunt considerate dezirabile de către cultura proprie.

„Inculturarea” sau învățarea culturală are loc în mai multe feluri: prin interacțiunea cu ceilalți, prin observare, prin imitare, ca și prin alte mijloace, cum sunt contactul din priviri, utilizarea tăcerii și a spațiului, înțelegerea conceptului și a importanței „atractivității”, din părerile cu privire la îmbătrânire și bătrânețe, prin învățarea limbii materne, prin preferința pentru activitatea fizică sau pentru cea intelectuală, prin modul în care este preferabil să se rezolve conflictele etc.

Pentru ca o cultură să existe, să reziste și să se perpetueze este necesar ca ea să transmită „mesajele” și elementele ei esențiale. De aceea, cultura este un continuu proces de comunicare, de transmitere a ceea ce se numește moștenire culturală. Totodată, noile obiceiuri, valori,

⁵ Georgiu, Grigore, *Națiune, cultură, identitate*, Diogene, București, 1997

⁶ Georgiu, Grigore, *ibidem*

⁷ Georgiu, Grigore, *ibidem*

principii, comportamente etc. Trebuie, de asemenea, să fie comunicate fiecărui individ din acea cultură, ceea ce se realizează prin interacțiunile sociale.

Sociologul J.M.Charon (apud Samovar, Porter, 2004) afirma, în legătură cu aceasta : „Cultura înseamnă moștenire socială; ea constă din idei care s-au putut dezvolta cu mult înainte să ne naștem”. „Vehiculele” prin care se transmite cultura de la o generație la alta sunt diverse – proverbe, povești, artă etc. – la fel ca și „agenții” transmițători, care pot fi membrii familiei, prietenii, mass-media și alte instituții sociale.

Abilitatea unei culturi de a crea simboluri ajută la învățarea culturală, de la individ la individ, de la grup la grup. După cum se știe, orice poate deveni un simbol – o imagine, un gest, un cuvânt, o piesă de îmbrăcăminte etc. – din momentul în care, prin acord tacit, practică socială și culturală i se acordă o anumită semnificație. „Un simbol este ceva ce poartă o semnificație particulară recunoscută de oamenii care împărtășesc o cultură” (Macionis, apud Samovar, Porter, 2004).

Culturile sunt sisteme dinamice, supuse schimbării, prin confruntarea permanentă cu informații din surse exterioare, contacte interculturale, ce determină schimbări în orice cultură. Culturile sunt foarte ușor adaptabile, iar istoria arată cum unele dintre ele au fost forțate să se altereze, din cauza unor războaie de ocupație, dezastre naturale, alte calamități.

Deși orice cultură e supusă schimbării, structura ei primară, despre care vorbea E. T.Hall, rezistă la modificările majore. Spre exemplu, schimbările în moda vestimentară, în obișnuințele de hrană, călătorie, locuire aparțin unui sistem de valori ce se schimbă de la o epocă la alta, într-o cultură. În schimb, valori ca cele asociate eticii, moralei, muncii, timpului liber, libertății, cele privitoare la importanța trecutului, practicile religioase, atitudinile față de cele două sexe sunt atât de adânc înrădăcinate, încât persistă de la o generație la alta sau de-a lungul mai multor generații.

Etnocentrismul este o grilă perceptuală prin care culturile interpretează și judecă toate celelalte culturi. Este sentimentul că „noi suntem normali, avem dreptate”, iar ceilalți „sunt anormali, nu au dreptate”, lucru ce privește oricare aspect al culturii. Etnocentrismul nu este, de obicei, intenționat, ca și cultura în general, ci este în mare măsură învățat la nivelul inconștientului.

*Tradițional și modern
în
procesul instructiv - educativ
Prof. Mioara Arsene*

"Nu îmi învăț niciodată studenții; tot ce fac este să le creez condițiile pentru ca ei să învețe"
Albert Einstein

Pedagogii au fost preocupați permanent de perfecționarea metodologiei didactice, din rațiuni dictate în primul rând de evoluția societății. Termenul „perfecționare“ desemnează mai multe aspecte: reconsiderarea metodelor tradiționale și adaptarea lor în raport cu „atributele (tot dinamice – n.n.) specificității populației școlarizate“ (O. I. Pânișoară), preluarea unor metode din alte domenii și adaptarea lor la specificul educaționalului, conceperea unor metode noi de instruire-educare.

Eforturile pedagogilor și ale profesorilor au urmărit perfecționarea strategiilor de predare-învățare, valorificând achiziții ale cercetării psihopedagogice, dar și din alte domenii de cunoaștere. Scopul acestor cercetări are în vedere realizarea unei activități de instruire și învățare eficiente. O direcție de acțiune în acest sens constă în reevaluarea metodelor „tradiționale”, al căror neajuns este caracterul pasiv al elevilor în procesul de predare-învățare.

Prin *metode activ-participative* înțelegem toate situațiile și nu numai metodele active propriuzise în care elevii sunt puși și care-i scot pe aceștia din ipostaza de obiect al formării și-i transformă în subiecți activi, coparticipanți la propria lor formare.

Efectele în plan formativ-educativ se referă la implicațiile lor asupra dezvoltării structurilor intelectuale ale copilului (care vor conduce la noi acomodări, ce vor permite – în spiritul teoriei lui Piaget- asimilări superioare). Sunt încercări în psihopedagogia contemporană de constituire a unei adevărate didactici a intelectului, care să valorifice potențialul intelectual al individului. Omul nu este numai intelect, el are în substanța sa originală și capacitatea de vibra în fața lumii (prin intermediul valorilor morale, estetice, religioase, profesionale, al „noilor educații sau despre educație).

Ne referim în acest sens , la una dintre cele mai moderne teorii ale educației, **teoria inteligențelor multiple** promovată de Howard Gardner, profesor de teoria cunoașterii, educație și psihologie la Universitatea Harvard . Autorul pornește în teoria sa de la constatarea că unii copii cu un coeficient ridicat de inteligență nu au rezultate bune la școală. El a fost uimit de lunga listă de persoane celebre care au reușit remarcabil în viață, dar au avut dificultăți în școală: Picasso, Einstein, Ghandi, Freud. Conform tradiției, în activitatea didactică folosim des expresii ca: „este un copil inteligent”, „este un elev talentat la pictură” etc. și suntem tentați să-i considerăm „inteligenți” pe cei care obțin rezultate superioare la disciplinele de învățământ cu caracter științific, iar pe ceilalți să-i considerăm „talentați”.

Gardner afirmă că nu există un singur tip de inteligență, fiecare dintre noi fiind de fapt deținătorii unui profil de inteligență. Acesta susține că omul prezintă următoarele tipuri de inteligență:

1. Inteligența verbal-lingvistică;
2. Inteligența logico-matematică;
3. Inteligența vizual-spațială;
4. Inteligența corporal-chinestezică;
5. Inteligența muzical-ritmică;
6. Inteligența interpersonală;
7. Inteligența intrapersonală;
8. Inteligența naturalistă.

Metodele și tehnicile didactice activizante sunt instrumente cu ajutorul cărora profesorul poate să realizeze un act educațional eficient în spiritul teoriei mai sus amintite. Acestea se pot utiliza cu succes în cadrul lecțiilor de limbă și literatură română, fiind foarte variate, începând de la *conversația euristică, starburst, jocul didactic, jigsaw, turul galeriei* , trecând prin tehnici cum ar fi *R.A.I , diagramele Venn, Ishikawa sau SINECTICA* și ajungând până la *Jurnalul de lectură, FRISCO, hărți conceptuale, Horoscopul* și altele.

Din paleta largă de metode activ-participative pe care învățământul modern le propune, vom descrie și vom analiza, în cele ce urmează, câteva metode și tehnici didactice activizante pe care le-am folosit la orele de limbă și literatură română, la clasele V-VIII. Toate acestea presupun învățarea centrată pe elev. Centrarea pe elev presupune desfășurarea unei instruirii diferențiate în funcție de nevoile, stilurile de învățare și experiența elevilor.

Una dintre cele mai des folosite metode este *metoda cubului* pe care am aplicat-o atât în lecțiile de însușire de noi cunoștințe, cât și în cele mixte sau de recapitulare și sistematizare. De exemplu, la clasa a VI-a, am utilizat această metodă în vederea însușirii noțiunii de pastel,

combinând-o cu *brainstorming-ul și metoda cadranelor*. Pentru captarea atenției, am folosit *brainstorming-ul*, rugând elevii să ofere răspuns la întrebarea: *De ce vă place iarna?* Prin utilizarea acestei strategii sunt valorificate mai multe tipuri de inteligențe: interpersonală, spațial-vizuală, intrapersonală. Prin metoda cubului, elevii sunt solicitați să efectueze sarcinile de lucru. Ei primesc fișele cu exercițiile corespunzătoare fiecărei fațete a cubului: *descrie, compară, analizează, asociază, argumentează, aplică*.

Aplicarea teoriei inteligențelor multiple la clasă prezintă o serie de avantaje. Clasa devine un adevărat laborator de cercetare, scopul nefiind doar acela de a-i antrena pe elevi în formularea de răspunsuri și întrebări, ci și acela de a-i ajuta să descopere căile de a pune întrebările și de a găsi răspunsuri.

Elevii își pot dezvolta deprinderea de a sintetiza și abstractiza mesajul unui text literar printr-o formulă sau printr-o imagine / desen, își pot dezvolta imaginația, sunt motivați să învețe, se simt atrași de activitate și au posibilitatea de a explora. De exemplu, la clasa a VII-a, în urma aplicării testului pentru aflarea tipului de inteligență, am oferit sarcini de lucru cum ar fi: *Redați, într-un eseu de 2-4 pagini, relația dintre autor-narator-personaj în nuvela "Două loturi" de I.L. Caragiale (inteligența lingvistică); Alcătuiți o schemă care să ilustreze raporturile dintre autor-narator-personaj în cazul aceleiași nuvele (inteligența logico-matematică); Imaginați-vă o copertă de carte care să ilustreze evoluția protagonistului, d. Lefter Popescu (inteligența vizuală); Scrieți câteva pagini dintr-un potențial jurnal al personajului Lefter Popescu (inteligența intrapersonală); Alegeți unul/mulți instrumente care să ilustreze trecerea de la agonie la extaz a personajului Lefter Popescu (inteligența muzicală).*

Utilizarea acestei teorii face învățarea autentică și relevantă, promovează autoevaluarea elevilor în alegeri, decizii și control, folosește o gamă largă de metode, tehnici și procedee care reduc gradul de dificultate al sarcinilor de învățare. Aplicată cu discernământ, oferă o varietate de activități, în scopul unei dezvoltări armonioase, potrivite cu particularitățile de vârstă ale fiecărui copil.

Ideea lui Howard Gardner că cele opt centre de inteligență sau opt aptitudini de bază determină randamentul asimilării cunoștințelor, angajării intelectuale, interiorizării și explicării realităților, exprimării cunoștințelor acumulate, semnaleză profesorului interfața metodologică pe care trebuie s-o creeze prin situațiile propuse la clasă, pentru a ajuta elevii „să întâlnească acea combinație de inteligențe care asigură executarea cea mai eficientă a unei sarcini”.

Teoriile constructiviste, aplicate în domeniul educațional, în ultimii ani, subliniază rolul activ al celui care învață în crearea sau „construirea cunoștințelor”, pornind de la propria

experiență, explorare, descoperire. Din aceste considerente, vom proiecta activitățile didactice în contextul noilor tehnologii educaționale, axate pe activizarea elevilor în contextual unui învățământ modern adaptat vremurilor în care tehnologia a avansat și în care e necesar să implici cât mai activ elevii în procesul de învățare, aceștia fiind obișnuiți cu ecranele, cu mediile sociale cu tehnologia care ne influențează pe toți deopotrivă.

Învățământul românesc se confruntă și cu nota sa predominant teoretizantă, chiar cu tendințe de supraîncărcare informațională. De aceea, efortul educatorilor trebuie canalizat în direcția operaționalizării cunoștințelor, care va conduce la o creștere a interesului și a motivației, îi va pregăti mai bine pe aceștia din perspectiva integrării în viața socială.⁸

Bibliografie:

Cerghit Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Ed. Polirom, Iași, 2008 Ed. Polirom, Iași, 2008

Gardner, Howard, *Inteligențe multiple. Noi orizonturi.*, Ed. Sigma 2015

Ilie, Emanuela, *Didactica literaturii române*, Editura Polirom 2008

Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române Ghid pentru susținerea examenelor de definitivare și de acordare a gradelor didactice*, Editura Corint 2010

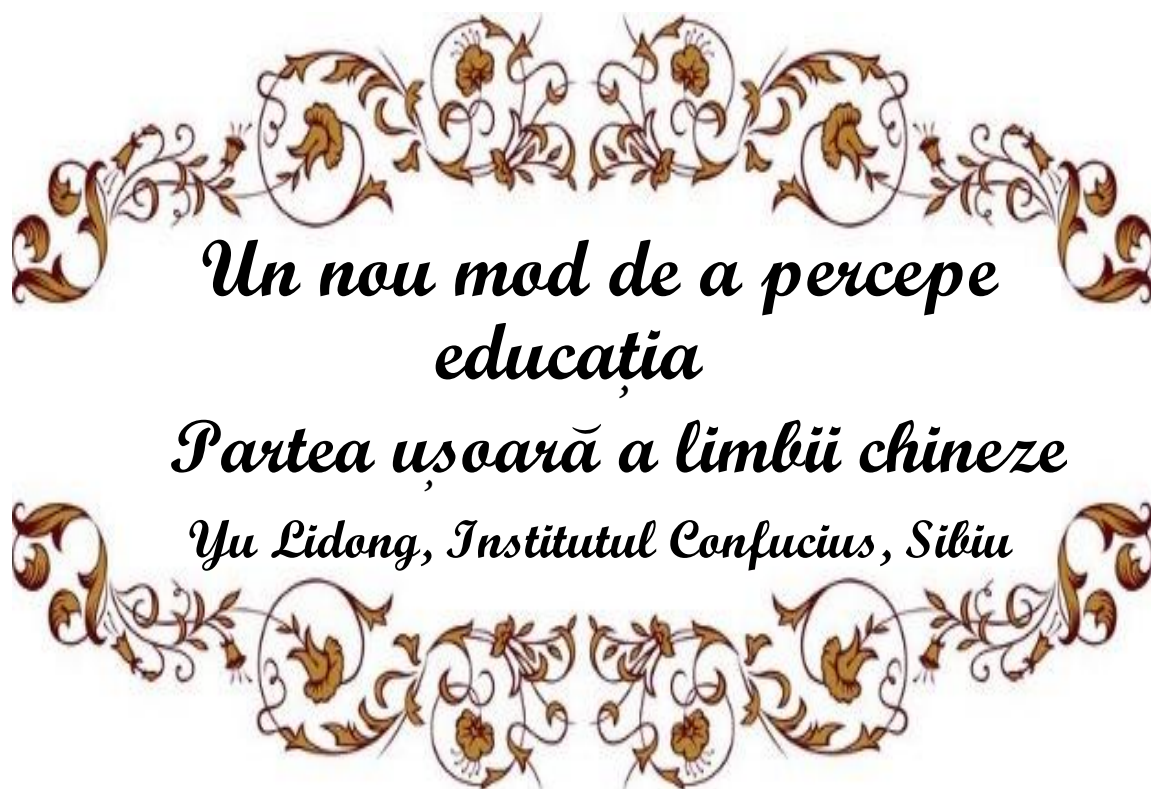
Sâmihăian, Florentina, Mariana Norel – *Didactica limbii și literaturii române*, I (2005) și II (2006)

Secrieru, Mihaela, *Bibliografie signalitică de didactică a limbii și literaturii române*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2007;

Secrieru, Mihaela, *Didactica limbii române*, Editura Sedcom libris, Iași, 2006;

Secrieru, Mihaela; Moraru, Simona; Murărașu, Roxana-Doina, *Studii de didactică a limbilor moderne*, Editura Universitas XXI, Iași, 2008;

⁸Ioan Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Ed. Polirom, Iași, 2008 Ed. Polirom, Iași, 2008

*Un nou mod de a percepe
educația*

Partea ușoară a limbii chineze

Yu Lidong, Institutul Confucius, Sibiu

Întâlnim foarte multe stereotipuri legate de limba chineză: ”E prea grea”, ”nu aş putea să scriu caracterele acelea niciodată” etc. În această lucrare vreau să elimin neînțelegerile și să îi ajut pe cei ce doresc să o învețe să capete încredere. Vom începe cu motivele pentru care cineva ar învăța limba chineză.

1. Acceptarea de noi provocări. Limbajul implică abilitate și gândire. O a doua limbă străină poate introduce concepte noi antrenând raționamente noi.
2. Cunoașterea culturilor străine. Majoritatea informațiilor legate de gândire și cultură de pe internet sunt în limba engleză, dar aceasta exclude părți foarte mari din înțelepciunea umanității, deoarece în lume există peste 4000 de limbi străine.
3. Limba chineză nu este atât de dificilă cum se crede. În anumite părți, este cu adevărat dificilă, dar nu în totalitate. În următoarele paragrafe vom analiza anumite părți ușoare ale limbii în discuție, privite din patru perspective.

Partea 1: Pronunția

Pinyin, (ortografia pronunției) include inițiale, finale și patru tonuri. Sunt anumite reguli generale: nu există consoane duble, în interiorul unei silabe, două consoane nu stau una lângă cealaltă, consoanele apar doar la începutul sau la sfârșitul silabei, silabele sunt clar definite una de cealaltă, 70% din cuvinte sunt bi-silabice (bīngxiāng frigider, "责任 zérèn responsabilitate", "解释 jiěshì interpretare), există doar 23 inițiale și 39 finale deci limba chineză are mai puțin de $23 \times 39 \times 4 = 3588$ Pinyin (pronunții fonetice) în comparație cu alte limbi, ceea ce nu este mult.

ULBS

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

Part 2 Vocabular

Morfemele chinezești sunt cuvinte monosilabice, care poartă de obicei sensul ("公 masculin, 母 feminin, 牛 vacă, 羊 oaie, 肉 carne"). De notat este faptul că sunt 2000 de caractere uzuale, dar în vocabularul de bază numărul poate urca până la 30000, pentru că aceste cuvinte monosilabice se combină și formează cuvinte compuse (药店 medicament magazin: farmacie, 火山 (foc munte: vulcan etc.), iar genul animalelor se compune din caracterul masculin sau feminin alăturat animalului (公 masculin, 母 feminin, 鸡 pui, 牛 vacă, dar 母鸡 găină, 公鸡 cocoș, 母牛 vacă, 公牛 taur).

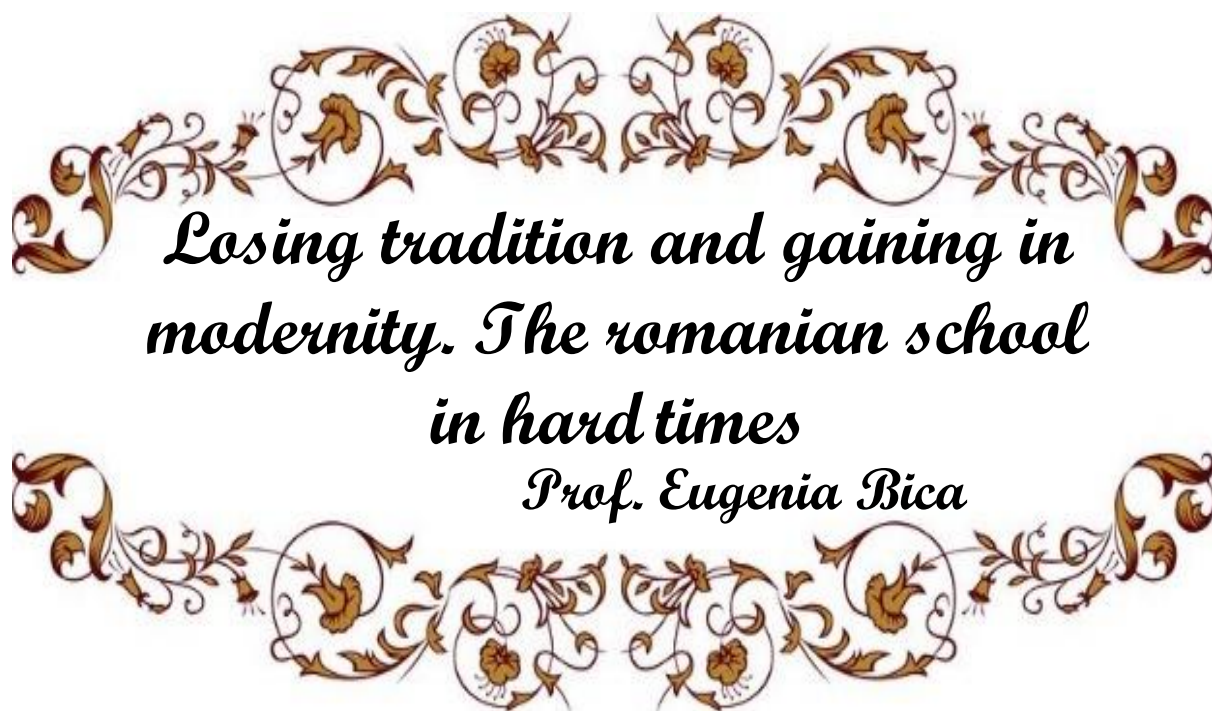
Partea 3 Gramatica

În limba chineză, nu există schimbări lexicale în funcție de partea de vorbire, caz, număr, timp, fie că este vorba de substantive, verbe sau adjective. Pronumele nu își schimbă forma ca în engleză sau română, substantivele nu au gen și nici forme de plural, verbele nu se schimbă în funcție de subiect sau timp („ea mă iubește pe mine” și „eu o iubesc pe ea” sunt „我爱她”, "她爱我")

Partea 4 Caracterele

Chineza este singura limbă din lume care folosește ideograme de mii de ani. Ea include caractere pictografice (山 munte, 火 foc), caractere care sunt ca niște desene a ceea ce reprezintă (上 sus, 下 jos, 刀刃 lamă), compuși prin asociere (人 persoană, astfel “从” înseamnă a urma/ urmări, “众” grup "; “亻” persoană, “木” copac, “自” sine, “心” inimă, astfel că “休息” este un om sprijinit de copac protejându-și inima, deci a se odihni; “木” copac, “森林” pădure, “不” înseamnă nu, “正” drept, astfel că “歪” înseamnă strâmb).

Ca o concluzie, deși limba chineză este dificilă, ea are și părți ușoare. Iar cei ce se concentrează pe partea ușoară a limbii la început, vor găsi logica ascunsă, vor trece peste teamă și vor face progrese semnificative.

*Losing tradition and gaining in
modernity. The romanian school
in hard times*
Prof. Eugenia Bica

MOTTO

"Any serious discussion of the relations between tradition and modernity, and of the many ways in which these may be construed and pursued within faiths which between them comprise half of humanity, is genuinely important."

David Martin, Fellow of the British Academy and Emeritus Professor of Sociology, London School of Economics

To follow tradition in our education is to want to apply the rules and the discipline of the uncomplicated, good and happy life that reminds us of the garden of Paradise; it means to have deep reverence for long-held cultural and religious values - anchors that provide order and stability to our society. Conversely, to be modern in education is to want fewer rules and more freedom to be singular, to want more excitement in life, to embrace new ideas, styles and social trends; it means to perceive traditional values as mere chains that confine both free will and the pursuit of happiness.

The question is: which education is better for people? Is losing traditional values a threat to our personal identity and to our social stability? Does gaining in modernity necessarily mean gaining in high quality education? Is education only about knowledge and thinking, or it is also about making people morally better? What happens when you give atrocious rulers modern technology that makes them smarter and more efficient?

It has become clear that in the Romanian education the old-time values have come to blows with the new ones. Artificial intelligence, advanced technology and free thinking have stirred all sorts of contradictions and queries. The current situation looks like a battle where the victims may be not just us, but also our young students - "the future citizens of the global world."

In the Romanian education system there are defenders of traditional morality and discipline who complain about the behavior of ignorant and impressionable youth; on the other side, there come the modern teachers who are their students' partners in the process of education. Moreover, it is crystal-clear that there is more and more emphasis on the present moment; few are interested in the past or pay respect to their ancestors. It is said to have no efficiency or it does not pay. Because what really seems to count nowadays is our presence of mind, our attitude, our good organization and our superior results made public. What counts, in other words, is the "product" that buys. It seems that consumerism has affected our school, too.

Fortunately, like all young people, our students are always looking forward to what trends and changes are coming their way, although they might have strong doubts about their own future. Looking forward always helps because one does not stay focused only on the moment of speaking or on the moment of having a photo taken. It helps being less shallow and small-minded. From this point of view, our students may be smarter than we think.

Everybody knows that the Romanian education system is somehow sick, lacking in modern equipment and interactive methods of learning. Our school barely fights to stand the test of time, it is still a survivor, who sometimes looks for a fine escape in tradition but also, now and then, tries to break out in the urban world where speed and stress have become the alternative for the irrelevant, slow and inconsequential life in small communities. Moreover, our school faces a situation where people have no common noble ideals; it seems that individuality is no longer bound to the motherland and that patriotism itself has ceased to be a common value. In view of that, everywhere in Romania, adolescents feel encouraged to leave the places where they were born; some are leaving their villages to pursue city life, some are leaving their country to study or to live abroad. The former will be facing the Romanian shameful and demeaning political system, the latter are called our smartest students – the very best products of this sick school.

What has happened to the so called oldie but goodie “deep-rooted in tradition Romanian school”? Why is the Romanian school where it is nowadays? It is here, seemingly at a deadlock, when everybody criticises everybody else and everything that is going on with teachers, pupils, parents and when the whole system appears to be wrong? How does it come that the Romanian education is actually, neither traditional, nor modern?

At the same time, we can all see that the globalization of the online environmental communication has influenced education, too. E-learning has become the enemy of traditional education, generating dissimilar perceptions among the main players of university education - teachers and students but also among other players in the society. Here is a new wave - the new literacy: the global language of the Internet. It is called manipulative and mean. It is given bad names. Artificial intelligence and this new literacy are changing our minds, some for the better⁹, other for the worse. The phenomenon of the internet has registered the fastest development among all means of communications known in history – faster even than television and telephony.

Worldwide, the Internet user population has registered a spectacular and continuous growth. The communication on the World Wide Web is incredibly fast, allowing instant transfer and manipulation of large databases, text files, images, multimedia files all over the world. Consequently, the consumers can purchase and obtain any digital product (software, e-books, video presentations, video-conference, etc.) instantly from the Web. Our country is not an exception from this global trend. Statistically speaking, the number of Romanian Internet users exceeded 14 million in December 2017¹⁰. Romania is situated between the first ten countries in Europe, by the number of Internet users.

Romania will soon follow transition from traditional education (offline) to online learning environment which more advanced countries like Finland and Sweden have already joined.

Therefore one should know that in the future the platforms for e-learning have a series of advantages: on-line courses, task links, feedback, dedicated e-mail, chat, discussion lists, schedule; pages of teachers and students, sharing of resources and various communication facilities; the access to the portal made on different types of users and different levels of access, depending on the user’s needs; cooperative learning where the student is the central point of the

⁹ Thomson, Clive, *Smarter than You Think, How Technology Is Changing Our Minds for the Better*, William Collins, London, 2013

¹⁰ <https://www.internetworldstats.com/europa.htm#ro>

educational system; courses improvement through the possibility to provide video distance courses.

Long-distance education is appealing to those who cannot afford the more expensive and apparently better and more efficient traditional education. In the future we will probably develop facilities for e-learning and educational system centered on the student, we will increase the involvement of students in the educational process, setting a proper space for learning and will

create a more efficient general framework, more flexible programs for developing learning; we will raise the number of academic extensions in the region and to raise the long distance students number; we will reflect more the multicultural or even “global” nature of academic programs.

As it is suggested above, online education will be outsourcing the traditional school because it is designed for long term learning outside the academic environment and it has greater perceptions of the main pylons involved in learning activities – students as beneficiaries and teachers as education service providers.

Online learning already happens in other ways, too. It happens in unauthorized, informal and, why not, in easier ways! A relevant example is the video literacy, the outburst of how-to videos, by which we form our ability to understand ideas that are too complex to correspond to a text. If we need to become skilled at something like knitting, engine repair, cooking, drawing, designing things or anything else that requires real-world cleverness, the videos have become the best way to grasp it.

Nowadays, Romanian students complain about their overloaded schedule, about the useless school subjects and boring long classes and about their hard homework. When they graduate, they usually find it hard to adapt to the competitive reality of our day and age. They feel trapped in an outdated school, in a rigid world where they have little practice and a lot of studied and revised theory.

At some point, however, they will all come to realise that “all literacies are useful to dabble in even if you never master them. They open your eyes to the world around you. Learning to write, even clumsily, teaches you to appreciate writing done well; by learning to play an instrument, we gain a deeper appreciation of true virtuosity. The same holds with design. Try it yourself and you’ll learn how hard it is to do well and you’ll appreciate more deeply when someone does it at a genius level.”¹¹ In other words, experience is the mother of education, the one who teaches mistakes, not just rules. It is by experimenting that we all form our skills and brush up our knowledge, but on the purpose of living better lives and becoming better people.

As a conclusion, any means or any device for thinking, any method used by teachers or instructors, whether traditional or modern, if it is efficiently and appropriately applied, will always help make people smarter and morally better. It is not just understanding but also emotion that must determine students to search continuously for answers and solutions to problems.

In other words, education is not only about knowledge and skills but it is a thinking tool which should make people better and happier. Albeit today we gain knowledge of and become skilled at almost anything we want, to think deeply and take decisions has still remained the most difficult job in the world. “So what happens when you take brutal rulers and give them technology that makes them smarter and more efficient? They become better at doing evil.”¹² That is why educators must think hard now and also outside the box to find proper solutions for modeling better characters.

¹¹ Thomson, Clive, *Smarter than You Think, How Technology Is Changing Our Minds for the Better*, William Collins, London, 2013, p. 112

¹² Thomson, Clive, *Smarter than You Think, How Technology Is Changing Our Minds for the Better*, William Collins, London, 2013, p.268

BIBLIOGRAPHY

1. Marshall, David, Tradition and Modernity, Christian and Muslim Perspectives, Georgetown University Press,
<http://press.georgetown.edu/book/georgetown/tradition-and-modernity#body>
2. Thomson, Clive, Smarter than You Think, How Technology Is Changing Our Minds for the Better, William Collins, London, 2013
3. Internet World Stats, Usage and Population Statistics,
<https://www.internetworldstats.com/europa.htm#ro>
4. <https://andrevocila.wordpress.com/2010/10/29/educatia-si-scoala-contemporana-la-granita-dintre-modernism-si-postmodernism-%E2%80%93-deziderate-si-extensii-in-practica-educativa>

De la cultură la socializare

*Prof. Cătălina Gherase, Liceul Teoretic „George Călinescu”,
Constanța*

Prof. Sergiu Scoferciu, Colegiul Național „Radu Negru”, Făgăraș

Una dintre direcțiile tehnologiei didactice din ultimul deceniu este dată de necesitatea mutării accentului de la conținuturi spre competențe. Sarcina este dificilă și riscă să genereze o activitate pur declarativă, dacă nu surprindem relația dintre conținuturi și competențe, precum și schimbările majore care s-au produs la nivelul comunicării umane. Individul uman are, de la naștere, o disponibilitate enormă de a asimila și dezvolta competențe. Slaba lui capacitate de a se adapta singur la mediu și timpul relativ mare pentru atingerea maturității reprezintă o dovadă a capacității sale de a dobândi competențe complexe și variate. Telefonul tradițional, mass-media tradițională și cartea constituie instrumente mai simple sau mai complexe de comunicare care necesită o a doua persoană, interlocutorul, pentru însușirea codurilor de comunicare care reprezintă un element central al comunicării. Sarcina primordială a profesorului este aceea de a familiariza elevul cu codurile comunicării la nivelul disciplinei pe care o predă.

Telefonul și internetul, în raport cu instrumentele tradiționale de comunicare, sunt capabile să dezvolte prin ele însele competențe de comunicare oferind, prin conținuturi, o anumită hrană spirituală de care are nevoie insul. Permanentă primenire a softurilor și dezvoltarea programelor de pe site-uri constituie o provocare pentru trebuința firească a elevului pentru comunicare și competențe în comunicare. El intră într-un mediu virtual în aparență prietenos, își dezvoltă și exersează competențele, poate reveni atunci când greșește și nu este apostrofat sau sancționat pentru aceasta, iar dacă nu reușește, îi poate întreba pe egalii săi cum să procedeze fără a suporta „rușinea neștiinței”, așa cum se întâmplă la clasă.

Faptul că internetul și mediul virtual constituie o solicitare asumată tot mai mare în viața de zi cu zi a elevului în raport cu solicitările școlii, care sunt trecute pe planul doi, nu se poate rezolva prin simpla limitare a timpului în care elevul are acces la telefon, tabletă sau computer. Mediul virtual se autopromovează prin conținuturi, competențe propuse și prin asigurarea unei imagini de sine în raport cu o lume virtuală în care restricțiile scad. Jocurile pe calculator cu parteneri din spațiul virtual, frecventarea unor site-uri de socializare, preluarea de filme sau melodii, toate oferă conținuturi, solicită competențe și dau satisfacție unui individ în căutarea sau formarea imaginii de sine.

Posibilitățile de a fi învingător, de a nu fi sancționat pentru răspunsurile date, de autodezvoltare într-o anumită activitate, de a încerca experiențe fără teama unui risc imediat, toate vin să satisfacă trebuința unei imagini de sine puternice în raport cu mediul virtual.

Școala se află în fața unei provocări în care niște instrumente de comunicare au devenit, din rațiuni financiare, mult mai atractive și generatoare de competențe prin mediul virtual, decât conținuturile autentice promovate prin programele școlare.

Cu certitudine, balanța este înclinată în favoarea mediului virtual în ceea ce privește preferințele elevilor și ceea ce determină acest fapt sunt conținuturile promovate și sentimentul elevului că este beneficiarul propriilor sale competențe. A continua să vorbim doar de competențe în programele școlare fără să promovăm conținuturi și sentimentul realizării de sine a elevului înseamnă să pierdem în concurența cu mediul virtual. Este necesar să oferim proiecte educaționale care prin conținuturi și o anume tehnologie didactică să ofere un cadru mai larg de comunicare și de afirmare a imaginii de sine.

Lucrarea de față prezintă un proiect educativ dezvoltat pe parcursul anului școlar 2015-2016, cu clasa a V-a, la Liceului Teoretic „George Călinescu”, Constanța, a cărei finalitate a urmărit formarea și promovarea imaginii de sine în colectivul unei clase, pe baza unei evaluări care să potențeze competențele elevului pentru receptarea literaturii și prin oferirea unei conjuncturi pentru promovarea imaginii de sine într-o relație de comunicare colectivă.

Proiectul a avut două mari etape, prima desfășurată la începutul anului școlar în care s-a urmărit abordarea transdisciplinară a orelor de literatură, care să permită elevului, situat în diverse contexte didactice, empatizarea cu textul ficțional și însușirea conceptelor literare. Conținuturile literare care au favorizat navigarea în mediul literar au fost un text-suport „Memorii”, de Mircea Eliade¹³ (fragmente) și romanul „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă¹⁴.

A doua etapă s-a desfășurat la finele anului, când pe baza acumulării experienței în receptarea actului artistic, fiecare elev a realizat și a prezentat un poster în cadrul unei întâlniri comune – elevi, profesori, părinți.

Prima etapă a fost prezentată detaliat în lucrarea „Medalii și misiuni în evaluarea calitativă a progresului instructiv-educativ”¹⁵. Activitățile didactice din această etapă au fost organizate în manieră constructivistă, iar pentru dezvoltarea stimei de sine am preluat ideea unei evaluări calitative, prin medalii și misiuni, propusă de Geoff Petty, autorul lucrării „Profesorul azi. Metode moderne de predare”¹⁶.

¹³ Mircea Eliade - *Memorii*, Editura Humanitas, București, 1997.

¹⁴ Creangă, Ion - *Amintiri din copilărie*, Editura Corint Junior, 2013.

¹⁵ Cătălina Gherase, Sergiu Scoferciu - *Medalii și misiuni în evaluarea calitativă a progresului instructiv-educativ din Strategii inovative de evaluare. Exemple de bună practică - Lucrările Simpozionului Internațional „Școala-model superior al devenirii”*, ISBN 978-973-0-23027-7, Focșani, 2016, p. 173.

¹⁶ Geoff Petty - *Profesorul azi. Metode moderne de predare*, Editura Atelier Didactic, București, 2007.

Maniera constructivistă, de factură piagetiană, a avut în vedere punerea elevilor în situații didactice care să le permită tatonarea¹⁷ și acomodarea cu textul, astfel încât empatia cu textul ficțional să nu fie un produs a ceea ce frecvent reprezintă „învățarea unui comentariu literar” și să rezulte „din activismul experiențial al gândirii elevului pus în situația pedagogică adecvată de a face conexiuni și manipulări de concepte”.¹⁸ Atunci când s-a ajuns la o saturație în ceea ce privește adaptarea la cerințele textului din *Memoriile* lui Mircea Eliade a fost introdusă o paralelă între acestea și *Amintirile din copilărie* de Ion Creangă.

În concepția lui Geoff Petty, lauda ia forma unei *medalii* în sensul figurat al evidențierii pentru meritele elevului în diferitele etape ale învățării, spre exemplu: „Bună propoziția introductivă, conduce direct la esența problemei!”, iar critica ia forma unor *misiuni* viitoare pentru rezolvarea corectă a sarcinii, cum ar fi: „Data viitoare am să pun accentul pe ortografie”; nu: „Ai făcut o grămadă de greșeli!”.¹⁹

Stimularea activismului elevilor s-a concretizat în trei activități distincte:

- întocmirea unor fișe de lectură în care elevul să prezinte selecția unor enunțuri deosebite prin care se comunică viziunea despre lume a copilului Mircea Eliade și raportarea lui la realitatea înconjurătoare, având ca text-suport fragmentul din manual²⁰ „Cele dintâi lecturi” de Mircea Eliade;
- împărțirea clasei în grupuri și realizarea unui desen care să surprindă întâlnirea imaginară dintre cei doi copii, Mircea și Nică și a unei compuneri pe tema - *Cum am descoperit lumea*;
- redactarea unui scenariu care a cuprins ideile medaliate în vederea interpretării acestora în cadrul unei scenete a grupului.²¹

A doua etapă a proiectului a avut ca obiectiv planificarea și desfășurarea unei activități de socializare, care să permită manifestarea creatoare a elevilor printr-un mecanism al amintirilor despre copilărie, aidoma celor doi mari autori. Ideea a fost ca elevii să asimileze literatura ca posibilitate de afirmare a imaginii de sine trecând astfel de la cultură la socializare. În același timp, această etapă a fost concepută ca modalitate de conștientizare a activității de formare și autoformare a elevilor și de informare a părinților asupra complexității procesului de învățământ și a necesității unui efort comun și susținut în pregătirea elevilor. Concret, a fost organizată o întâlnire la nivelul clasei, la care au participat elevii, părinții, profesorii de specialitate și conducerea școlii. Fiecare elev a participat cu un poster care cuprindea fotografia și textele referitoare la o întâmplare din viață, acestea fiind expuse pe pereții clasei. Întâlnirea a debutat cu prezentarea unui filmuleț didactic prin care părinții și profesorii au luat la cunoștință că activitatea elevilor de la clasă a făcut obiectul unei comunicări științifice și au putut vedea demersurile instructiv-educative, apoi fiecare elev a prezentat propriul poster cu o amintire din viața lui.

¹⁷ Jean Piaget - *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972, pag. 62.

¹⁸ C. Gherase, S. Scoferciu - *op. cit.*, p. 137.

¹⁹ Petty, Geoff - *Profesorul azi. Metode moderne de predare*, Editura Atelier Didactic, București, 2007, pag. 64

²⁰ Manual de limba și literatura română, Editura Humanitas Educațional, București, 2004, pag.11-12

²¹ C. Gherase, S. Scoferciu - *op. cit.*, p. 140.

Analiza demersurilor pedagogice din cadrul proiectului a permis prezentarea abordării constructiviste asupra textului literar, prin oferirea de experiențe diverse, provocate de interacțiunea cu textul literar. Părinții au susținut diversificarea modalităților de interacțiune cu fenomenul artistic literar. Au fost exprimate aprecieri referitoare la implicarea elevilor în activitățile oferite în demersul didactic și în conștientizarea propriului potențial creativ și exprimarea adecvată în raport cu propriile materiale prezentate. A fost constatată și remarcată corespondența dintre conținuturi și competențele de comunicare și de exprimare a propriilor emoții și sentimente. Reuniunea a demonstrat în mod evident progresul făcut de către elevi în dezvoltarea imaginii de sine și a încrederii în propriile forțe.

Bibliografie:

1. Creangă, Ion - *Amintiri din copilărie*, Editura Corint Junior, 2013.
2. Eliade, Mircea - *Memorii*, Editura Humanitas, București, 1997.
3. Geoff, Petty, - *Profesorul azi. Metode moderne de predare*, Editura Atelier Didactic, București, 2007.
4. Gherase, Cătălina; Scoferciu, Sergiu - *Medalii și misiuni în evaluarea calitativă a progresului instructiv-educativ din Strategii inovative de evaluare. Exemple de bună practică - Lucrările Simpozionului Internațional „Școala-model superior al devenirii”*, ISBN 978-973-0-23027-7, Focșani, 2016, p. 173.
5. Manual de limba și literatura română, Editura Humanitas Educațional, București, 2004.
6. Piaget, Jean - *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

Povestea punctului

Înv. Teodora Novac

Vorbind despre importanța limbii și a literaturii române, pare atât de insignifiant... punctul. De ce „Povestea punctului”? Deoarece, făcând o paralelă între vechi și nou în procesul educațional, între clasic și modern, între conținutul abordat cândva și ceea ce se dorește a fi descoperit acum, punctul reprezintă cu totul altceva decât urma accidentală a unui creion pe foaia imaculată. Punctul este cel care dă valoare unui enunț, căci fără minusculul, dar atât de importantul punct, orice frază, oricât de impunătoare ar fi, s-ar transforma doar într-o înșiruire nelimitată de cuvinte. Punctul, popas și echilibru între sfârșit și început, între momentele de suspensie ale gândurilor, constituia un semn de punctuație deosebit de important pentru elevul de ieri și pare total lipsit de importanță pentru elevul de azi. Cu toate acestea, cadrului didactic îi revine menirea de a se adapta schimbărilor, purtând însă în mintea sa flacăra cunoașterii. Așa cum spunea Petre Țuțea: „Limba română are virtuți complete, adică poate fi vehicul a tot ce se întâmplă spiritual în om. E foarte greu de mânuit. Prin ea poți deveni vultur sau cântăreț de strană. Limba română are toate premisele valorice pentru a deveni o limbă universală, dar nu știu dacă este posibil acest marș istoric”.

Procesul educațional, sub toate aspectele lui, formal-informal-nonformal, are în centrul său elevul, obiectivul principal fiind pregătirea acestuia pentru viață, pentru realitățile societății actuale, o societate în continuă transformare. Atingerea acestui deziderat se poate face prin cunoașterea și păstrarea valorilor naționale, morale, europene, dar și prin dezvoltarea aptitudinilor și a competențelor de comunicare, cooperare, tehnologice etc.

De ce învățăm greu și cum putem învăța mai ușor?

Atunci când sunt mici, copiii primesc cu ușurință sfaturi, pentru că nu au încă un sistem de crezuri și valori. Formându-se acest sistem, pe măsură ce cresc, aceștia încep să filtreze informația după propriul plac, după colectiv și după necesitatea lor și a părinților.

Psihologii sunt de părere că procesul de învățare la copil se realizează prin 3 funcții:

1. emoții – sentimente – trăiri: copiii memorează mai ușor aspectele emoționale;

2. minte – memorie – concentrare: cu toate că este cel mai greu proces pentru ei, copiii sunt rugați și puși să facă aceasta pentru a dezvolta aceste abilități;

3. mișcări fizice – cele 5 simțuri: în special văz și atingeri, restul învățării se face prin mecanicitate și imitare.

Programa școlară propune:

- o consolidare a abordării educaționale centrate pe nevoile elevilor în societatea contemporană;
- formulări ancorate în cotidian, care să ofere elevilor achiziții de calitate în domeniul comunicării, în contexte semnificative de învățare;
- în context școlar, comunicarea să devină obiect al reflecției și al învățării.

Conținuturi:

Funcții ale limbii (acte de vorbire):

- descrierea (de personaje imaginare, de film/ carte);
- relatarea unei întâmplări imaginate;
- oferirea de informații referitoare la universul școlar/extrașcolar;
- formularea de solicitări formale și informale;
- prezentarea (unor rezultate/ proiecte);
- inițierea și menținerea unui schimb verbal.

Textul:

- textul pentru lectură are minimum 800 cuvinte;
- text literar narativ, text descriptiv de tip portret, poezii scurte;
- text de informare și funcțional: afiș, tabele;
- diagramă Venn sau orice alt tip de organizator grafic adecvat vârstei, carte poștală, invitație, mesaj text și email.

Variabilitatea limbii și a comunicării în contexte diferite:

- întuirea persoanei, a timpului;
- întuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect și predicat.

Sugestii metodologice:

- Formarea unor deprinderi de ascultător activ este o componentă importantă a competenței de comunicare.
- Importanța deschiderii unor căi spre reflecția asupra regularităților limbii.
- Lectura înseamnă comprehensiune, care se construiește treptat, de la simplu la complex, prin antrenarea a patru procese cognitive esențiale: identificarea de informații explicit formulate, realizarea de deducții simple, integrarea și interpretarea ideilor și a informațiilor, evaluarea critică a conținutului și a elementelor textuale.

Strategii didactice:

- Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru *stimularea flexibilității gândirii*, precum și a *creativității elevului*.
- Ca metodă, jocul didactic va fi încă prezent, asigurând contextul pentru *participarea activă*, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei.
- Prin reluări succesive, *antrenament mental*, elevul ajunge să se corecteze singur, pe măsură ce noțiunile devin înțelese și interiorizate.
- Activitatea didactică se va desfășura într-o *interacțiune permanentă elev-profesor*, astfel încât să răspundă intereselor beneficiarilor.

Elevii vor fi stimulați să întrebe, să intervină, să aibă inițiativă, să exprime idei și opinii despre ceea ce învață.

În proiectarea demersului didactic, pașii necesari au fost și vor fi aceeași:

- identificarea competențelor specifice care urmează să fie formate (*În ce scop voi face?*)
- selecția conținuturilor (*Ce conținuturi voi folosi?*)
- analiza resurselor disponibile (*Cu ce voi face?*)
- determinarea activităților de învățare (*Cum voi face?*)
- stabilirea instrumentelor de evaluare (*Cât s-a realizat?*)

În ceea ce privește evaluarea, se recomandă folosirea metodelor moderne de evaluare, precum:

- realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei;
- observarea sistematică a comportamentului elevilor;
- centrarea pe progresul personal, autoevaluare.

Rezultatele evaluării vor fi formulate prin raportare la competențele specifice, evitându-se comparațiile între elevi. Evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor. În evaluare, se poate pune accent și pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către elevi în contexte nonformale sau informale.

Note definitorii ale programei școlare – competențe generale:

Clasa a IV-a	Clasa a V-a
1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare	1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral

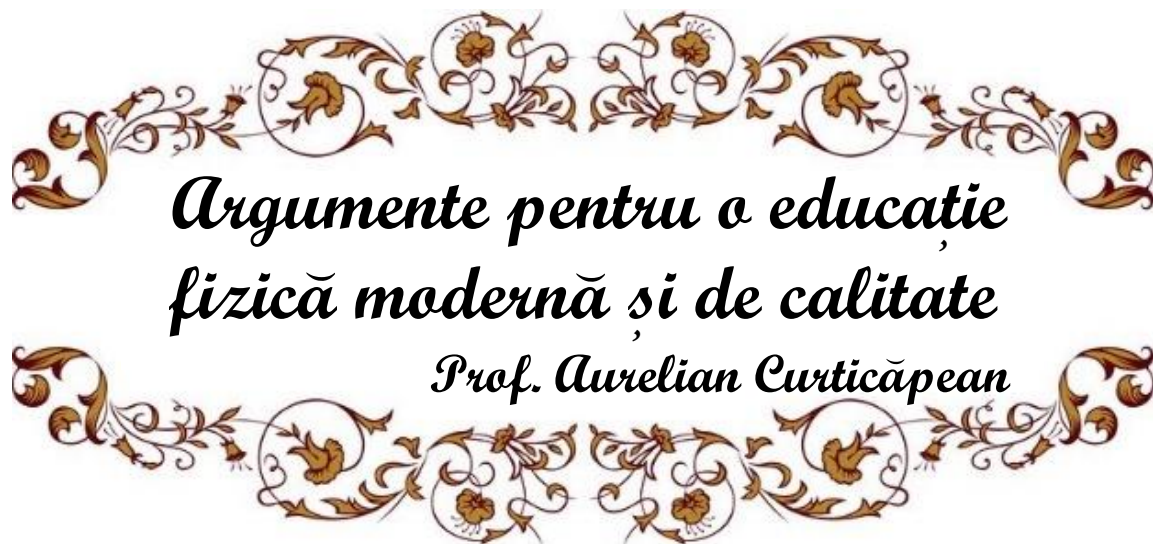
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare	2. Receptarea textului scris de diverse tipuri
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare	3. Redactarea textului scris de diverse tipuri
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare	4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
	5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Disciplina **Limba și literatura română** vizează construirea profilului absolventului de gimnaziu, acesta se poziționează logic în continuarea profilului de formare al absolventului de clasa a IV-a și deschide perspectiva către profilul de formare al absolventului de clasa a X-a. Formarea competenței-cheie **sensibilizare și exprimare culturală** respectă particularitățile de vârstă ale elevului de gimnaziu, sprijinindu-l în procesul complex de a înțelege rolul identității culturale și lingvistice.

Limba și literatura română este o disciplină complexă, care cuprinde, în manieră integrată, trei componente:

- **componenta lingvistică**, aparținând științelor limbii, care asigură uzul corect, conștient și eficient al limbii;
- **componenta interrelațională**, aparținând științelor comunicării, care favorizează inserția socială a individului;
- **componenta estetică și culturală**, aparținând literaturii, ca artă a cuvântului, care asigură dezvoltarea complexă a personalității umane.

Coroborând toate aceste aspecte, fiecare cadru didactic ar trebui să se lase ghidat, în activitatea sa de modelator de caractere, de următoarele cuvinte ce aparțin scriitorului Ion Codru Drăgușanu: „Copilul, domnii mei, e ca ceara moale, care în mâinile unui formător dexter ia cele mai plăcute și mai grațioase forme, iară învîrtoșindu-se rezistă, și de cumva a fost apucat în mâinile unui nemeșter păstrează întipăriturile diforme ce i s-au dat”.

Argumente pentru o educație fizică modernă și de calitate

Prof. Aurelian Curticăpean

Educația fizică este „singura disciplină din programa școlară care urmărește pregătirea copiilor pentru un stil de viață sănătos și care transmite valori sociale importante ca autodisciplina, solidaritatea, spiritul de echipă, toleranța și sportivitatea”. Este citat din raportul d-nei Frederique Ries (Belgia – 01.02 2007) privind prevenirea excesului de greutate și combaterea obezității, raport adoptat de Parlamentul European în anul 2007.

Omul tinde spre perfecționarea sa fizică, intelectuală și morală, în scopul transformării sale din individualitate în personalitate utilă societății în care trebuie să se integreze. Omul modern este permanent preocupat de starea sănătății sale fizice și mentale, de capacitatea sa de muncă, de aspectul estetic și, în acest context, înțelege din ce în ce mai mult, necesitatea dezvoltării calităților motrice, formării și a perfecționării deprinderilor motrice, atât de utile pentru integrarea socio-profesională și creșterea stimei de sine în viața cotidiană.

Încă de la primii pași în școală, *elevul* este bombardat cu informații din toate sursele informaționale (școală, familie, media, internet...), despre cum ar trebui să fie ca individ, ce trebuie să facă, ce trebuie să știe sau ce este mai important pentru el ca om. Uneori în școală nu se insistă asupra informațiilor care să arate copiilor importanța exercițiului fizic asupra dezvoltării lor, asupra potențialului biologic sau a influenței efortului fizic și a jocurilor în dezvoltarea psihomotrică și biologică normală. Toate aceste aspecte trebuie să ne preocupe pentru a dezvolta la elevi gândirea, simțul practic, responsabilitatea, sociabilitatea, comunicarea, calitățile de voință, curajul și perseverența, corectitudinea și respectul, estetica corporală și ținuta morală, calități necesare viitorului adult european, integrat și adaptat cerințelor educației moderne din Uniunea Europeană.

Elevul intră în școală și este capacitat prin intermediul procesului de învățământ cu deprinderi, priceperi motrice, calități fizice și psihice, atitudini de comportament, conduită, care se cristalizează și se mențin toată viața. „Produsul final” trebuie să reflecte calitățile, deprinderile, cunoștințele și atitudinile însușite, evaluate și sistematizate în școală, prezente ulterior pe parcursul întregii vieți. Cu alte cuvinte, totul se poate reduce la posibilitatea menținerii și a îmbunătățirii stării de sănătate, la existența și aplicarea de abilități, atitudini și aptitudini care să-i permită absolventului perfecționarea fizică, creșterea capacității motrice, integrarea rapidă în viața socioprofesională, satisfacerea nevoilor legate de petrecerea timpului liber și creșterea calității vieții.

Elevul, viitorul adult, trebuie să știe ce să facă în timpul său liber cu atât mai mult, cu cât astăzi asistăm la o creștere a timpului liber în Europa. Din acest motiv, educația fizică, prin *lecția de educație fizică*, joacă un rol foarte important, în tendința actuală a umanității de a-și întări sănătatea,

a-și prelungi viața, a-și ocupa timpul liber în mod util și plăcut. Ea are pârghii și mijloace de realizare proprii care concurează la creșterea calității vieții individului și creșterea randamentului profesional. Elevul, ca subiect, este singurul care poate influența starea sa de sănătate și randamentul în muncă prin participarea activă și interesată în cadrul acestor activități sportive, iar cadrul didactic este cel care trebuie să faciliteze accesul, înțelegerea și realizarea acestor aspecte menționate mai sus.

Organizarea unui regim rațional de viață prin mișcare și efort fizic își are rădăcina în **educația fizică școlară**. Activitatea corporală și profilaxia se leagă în primul rând de lecția de educație fizică, pe care trebuie să o îmbunătățim. Putem face acest lucru prin folosirea unor metode moderne, exerciții atractive și orientarea spre conținuturi care țin de întreținerea fizică pe parcursul întregii vieți, neglijate până în prezent în activitatea de educație fizică școlară. Lecția de educație fizică trebuie să furnizeze beneficii pe toate planurile, sanogeneza, dezvoltarea psiho-motricității, dezvoltarea fizică și formarea personalității responsabile și adaptate realităților socioprofesionale, actuale și de perspectivă, iar aceasta se poate realiza numai prin creșterea eficienței și a atractivității lecțiilor, pe fondul folosirii unor mijloace didactice, metode și conținuturi moderne, adaptate condițiilor materiale, opțiunilor și trebuințelor elevilor.

O educație modernă centrată pe elev respectă comanda socială, deoarece stabilește conținuturile educației fizice școlare în vederea pregătirii copiilor pentru viața de adult, social-profesională. Aceasta se face prin activități specifice care „transmit” bagajul de cunoștințe, fondul de calități și deprinderi, prin intermediul cărora integrarea social-profesională este mai rapidă, randamentul productiv este mai bun, iar relațiile activității de grup se dezvoltă pe fondul unei atitudini competitive dobândite în școală, de emulație.

Educația fizică modernă promovează principiile educaționale și normele eticii sociale, responsabilitatea socială și toleranța. Ea determină comportamente noi, precum readaptarea, autoinstruirea și educația permanentă. În acest context, se înscrie **principiul central** al Asociației Europene de Educație fizică (EUPEA) - „*No education without physical education*” (**Nicio educație fără educație fizică**).

Sistemul educațional românesc **trebuie să ofere egalitate de șanse tuturor copiilor** și să depășească barierele tradiționale în funcție de calitățile și opțiunile copiilor, să asigure infrastructura necesară și un cadru organizatoric propice dezvoltării educației fizice. În România de azi, educația fizică școlară trebuie să fie o alternativă pentru politicile publice de sănătate pe termen mediu și lung, deoarece sistemul actual de sănătate nu prevede expres ca politică sanitară sprijinirea și încurajarea activităților de educație fizică, în scop profilactic.

Posibilitățile actuale de autonomie a cadrelor didactice favorizează oferta educațională adaptată posibilităților elevilor, infrastructurii sportive, tradițiilor școlilor, dar și noutăților domeniului. Abordarea conținuturilor predate de către profesor trebuie să stimuleze participarea la orele de educație fizică, să facă mai interesantă, atractivă și eficientă activitatea. În contextul autonomiei profesorului de educație fizică, eforturile lui trebuie direcționate spre dobândirea de către elevi a tehnicilor de lucru, să le dezvolte capacitatea de organizare/autoorganizare și de adaptare la situații variate de lucru în vederea dezvoltării fizice generale, a perfecționării capacității motrice generale și specifice, respectiv a transpunerii acestora în viitoarea meserie și asumarea responsabilității asupra influențării propriei persoane. Profesorul poate opta pentru conținuturi proprii, originale și actualizate la nevoile și posibilitățile elevilor pentru ca după predarea acestora, valențele lor în plan instructiv-educativ să fie în concordanță cu nevoile actuale ale elevilor și modelul absolventului.

Prin funcțiile specifice legate de perfecționarea dezvoltării fizice și a capacității motrice, educația fizică școlară creează suportul biologic necesar unei activități cotidiene, productive sau recreative, raționale și eficiente, iar prin funcțiile asociate (igienică, educativă, recreativă - de emulație) asigură o dezvoltare multilaterală care să-i permită tânărului o reintegrare socială rapidă, un regim de viață sănătos și să-i creeze premisele unei educații permanente și autoinstruirea.

Fiecare elev trebuie să conștientizeze aceste deziderate, precum și modalitățile concrete prin care educația fizică va contribui la întărirea sănătății și la formarea personalității lui.

Cum influențează conținuturile programelor și obiectivele generale ale domeniului formarea viitorului absolvent sau ce trebuie să facem pentru a educa și a forma buni cetățeni și profesioniști, sunt întrebări la care trebuie să răspundă fiecare profesor de educație fizică. Este legat, în primul rând, de opțiunea și calitatea profesorului pentru că el trebuie să vadă, să știe și să aplice într-un mod sistematic și coerent principiile unei educații moderne și metodologia specifică transmiterii informației de specialitate (cunoștințe, calități și deprinderi motrice, atitudini).

Disciplina educație fizică contribuie la formarea modelului absolventului, la fiecare ciclu de învățământ și la *realizarea obiectivelor educației moderne*, valabile pentru noile realități social economice, așa cum reies din „*Manifestul mondial al educației fizice*”, document elaborat de *Federația Internațională de Educație fizică – FIEP*, în anul 2000. Acesta subliniază și trasează „linia” pe care trebuie să se încadreze fiecare națiune în atingerea obiectivelor și a dezideratelor educației fizice. Importanța disciplinei în cadrul școlii, al curriculumului școlar este redată sugestiv într-un capitol intitulat „*Educația fizică în școală - singurul compromis de calitate*” în care factorul cel mai important în transmiterea informației îl reprezintă *profesorul*.

Profesorul de educație fizică și sport, în funcție de posibilitățile personale, baza materială și potențialul elevilor, trebuie să conceapă și să pună în practică un demers didactic științific corect, eficient și realist, capabil să schimbe atitudinea față de această disciplină. Profesorul distinge caracteristicile individuale, disponibilitățile certe și încurajează elevul în dezvoltarea abilităților prin mijloace specifice proprii, cum ar fi exercițiul fizic și jocul, folosind metode didactice moderne și adaptate.

De ce ar trebui să facă profesorul aceste demersuri de reancorare în „realitate” a conținuturilor și a metodelor utilizate, pentru acoperirea nevoilor elevilor, este întrebarea la care răspundem cu următoarele argumente:

- Pentru că educația fizică și sportul „penetreză” conștiința elevilor, formând pe lângă priceperi, deprinderi, calități motrice și un sistem de cunoștințe, tehnici de acționare, atitudini și motivație pentru valorificarea efectelor benefice ale acestora în procesul de formare a personalității complex dezvoltate, autonome și creative, precum și deprinderi, cunoștințe, atitudini adaptabile domeniului profesional.

- Pentru că aspectul fizic și ținuta corporală reprezintă elemente care pot facilita sau diminua exercitarea unor profesii, după cum pentru altele sunt neconcludente.

- Pentru că disponibilitățile de forță, de rezistență, de viteză de reacție și de execuție, capacitățile coordonative, adaptabilitatea și rezolvarea eficientă a unor situații motrice variabile și neprevăzute, atracția pentru activitatea în condiții de adversitate/concurență, spiritul competitiv, manifestarea ca lider, capacitatea de cooperare și autoorganizare, predilecția pentru

lucrul în echipă, inițiativa și creativitatea, atenția concentrată sau distributivă, simțul chinestezic deosebit, curajul, dârzenia, perseverența, altruismul, atitudinea de fair-play etc., sunt, de asemenea, caracteristici care, valorizate de elev cu ajutorul profesorului, îl pot orienta spre o viață de calitate și spre un anumit parcurs profesional.

În educația fizică și contextul socioeconomic european actual și ținându-se cont de aspectele enumerate mai sus, eficientizarea educației fizice școlare se poate rezolva printr-o **metodologie modernă, adaptată** în vederea realizării finalităților procesului instructiv –educativ și ancorată în realitate, adaptată nevoilor elevilor, care presupun:

- *Întărirea sănătății prin practicarea exercițiilor fizice în aer liber și în sală*, în condițiile călirii organismului sub influența factorilor de mediu și formării unor cunoștințe și deprinderi practice la ora de educație fizică, privind acest lucru.
- *Dezvoltarea fizică armonioasă și combaterea atitudinilor corporale deficitare, dezvoltarea indicilor calităților motrice de bază și specifice necesare desfășurării unor acte/ activități motrice prevăzute de programă sau a unor activități individuale cotidiene, specifice meseriei, în vederea integrării rapide a absolventului în câmpul muncii.*
- *Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor /deprinderilor /priceperilor specifice atletismului, gimnasticii, jocului sportiv* pentru trecerea probelor și a normelor de control, respectiv pentru practicarea independentă a unor discipline sportive și pentru creșterea capacității de muncă.
- *Conștientizarea efectelor practicării cu regularitate și în mod sistematic a exercițiilor fizice asupra sănătății*, pentru evoluția armonioasă și corectă a organismului.
- *Participarea activă, cât mai interesată și cât mai numeroasă a elevilor la orele de educație fizică și activitățile competiționale interclase / interliceale, concursurile sportive de masă, în activitățile turistice și cele cu aplicativitate în domeniul profesional.*
- *Transmiterea de cunoștințe și deprinderi privind practicarea independentă a exercițiului fizic în timpul liber cu scop recreativ sau pentru întărirea stării de sănătate* (programe de slăbit, programe de dezvoltare fizică generală, programe de pregătire fizică specifică, programe de fitness/ culturism, aerobic, ciclism, mountain-bike, natație, schi, orientare turistică etc.);
- *Promovarea educației pentru sănătate prin organizarea de activități extrașcolare pentru timpul liber* în vederea stopării consumului de tutun, alcool și droguri.

Rolul profesorului în educația modernă ca principal „agent” de transmitere a informațiilor este acela de a cunoaște aspirațiile și opțiunile elevului către anumite activități sociale sau profesii, să le dezvăluie elevilor solicitările impuse de acestea și după posibilitățile și potențialul lor să-i orienteze sau reorienteze spre domenii ocupaționale care, din punctul de vedere al aspectului fizic și al caracteristicilor psiho-motrice, corespund disponibilităților personale. Prin intermediul procesului de învățământ, profesorul de educație fizică trebuie să asigure în **lecțiile de specialitate** un echilibru între realizarea componentelor modelului de educație fizică. El trebuie să realizeze o simbioză perfectă între latura instructivă, latura formativă a procesului instructiv-educativ, pe de-o parte și competențele generale /specifice disciplinei și finalitățile specifice fiecărui profil, specializări sau nivel de învățământ, pe de altă parte.

Profesorul modern și eficient dezvoltă la elevi gândirea activă, spiritul de inventivitate, fairplay-ul, jucarea corectă a șanselor pe fondul unor indici superiori de manifestare a calităților motrice și nu, în ultimul rând, pe fondul aplicării și al generalizării deprinderilor și priceperilor

motrice de bază și specifice atletismului, jocurilor sportive, gimnasticii și al cerințelor fizice specifice domeniilor de calificare profesională.

Toți profesorii ar trebui să evite aplicarea unei metodologii școlărești, schematice și neatractive de desfășurare a lecțiilor de educație fizică și sport, care anulează independența elevilor în lecție, activitatea în grup și în final are efect de îndepărtare a elevilor față de o activitate, care prin definiție trebuie să fie atractivă.

Evoluția tehnicii și a didacticii educației, în general, dar mai ales tendința elevilor de a se îndrepta spre noile tehnologii, cu efecte negative asupra sănătății generațiilor actuale și viitoare trebuie să genereze și noi modalități de abordare a lecțiilor de specialitate în care profesorul să intervină cu materiale didactice atractive și mai ales prin mijloace și metode moderne, eficiente. Așa cum tableta și telefonul mobil au pătruns în viața copiilor încă de la grădiniță, tot așa **alfabetizarea motrică** trebuie începută de la cele mai fragede vârste ale școlarității, rolul acesteia fiind deosebit de important în atingerea obiectivelor educației fizice școlare.

Preocuparea continuă de a organiza mișcarea și de a transmite prin mijloace și metode specifice toate „datele”, cunoștințele, calitățile și deprinderile pentru integrarea/reintegrarea socială, conceperea și ducerea unui regim de viață sănătos și echilibrat, fac din **educație fizică** o disciplină de actualitate, care trebuie să fie înțeleasă, apreciată și reconsiderată de toți, indiferent de vârstă, în primul rând pentru întărirea și menținerea stării de sănătate, apoi pentru integrarea socio-profesională și, de ce nu, ca o rampă de lansare a talentelor și a valorilor veritabile necesare sportului și societății românești în general.

BIBLIOGRAFIE

1. Albu C-tin – „**Educația fizică în liceu**”, București, Editura Sport – Turism, 1981
2. Cârstea G. –, „**Teoria și metodică E.F.S.**”, București, Editura Universul, 1993
3. Dragomir P. , Scarlat E. –, „**Educația fizică școlară**”, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2004

*O călătorie începe cu
un prim pas*
Înv. Teofil Mija

”Intrarea în cetatea cunoașterii se face pe podul matematicii ”, spunea profesorul universitar Ștefan Bârsănescu. Indiferent în ce domeniu va lucra, omul zilelor noastre și cu atât mai mult omul viitorului, trebuie să posede o bună pregătire matematică. Matematica este mai mult decât o știință; este un act de cultură, este unul dintre modurile fundamentale ale gândirii umane.

Pentru a-și extinde capacitatea de înțelegere a fenomenelor ce ies de sub incidența simțurilor sale mărginite, omul folosește alături de alte modalități de cunoaștere și cunoașterea matematică.

Matematica este disciplina care, prin însăși esența ei – de știință a structurilor creatoare de modele și limbaje științifice ale realității, ce folosește cu precădere modele analogice – poate și are menirea de a forma o gândire investigatoare, creatoare, o apropiere de necunoscut printr-un adevărat stil de cercetare.

Matematica își dovedește importanța deosebită participând cu mijloace proprii la dezvoltarea personalității, nu numai sub aspect intelectual, ci și sub aspect estetic și moral, motiv pentru care se completează foarte bine cu alte discipline cum ar fi: literatura, muzica, arta, etc.

Matematica este nu numai interesantă și frumoasă, ea nu oferă numai bucurie, ci este și utilă. Oricine știe că fără matematică, tehnica noastră modernă n-ar fi posibilă, că ea a pătruns ca aerul în toate domeniile vieții moderne, iar viitorul depinde de matematică, după cum bine a spus matematicianul *Grigore Moisil*: „ Matematica va fi limba latină a viitorului, obligatorie

pentru toți oamenii de știință. Tocmai pentru că matematica permite accelerarea maximă a circulației ideilor științifice. ”

Calea dialectică a cunoașterii a fost și va rămâne mereu aceeași: de la greu la ușor, de la simplu la complex, de la concret la abstract.

Programa disciplinei Matematică este elaborată pe baza unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Elevii sunt încurajați să gândească critic asupra problemelor cotidiene, să identifice soluții și să rezolve probleme utilizând metode diverse. Matematica devine o cale prin care pot fi rezolvate probleme curente, oferind elevilor cunoștințe și dezvoltând abilități de viață.

Conținuturile acesteia continuă să respecte particularitățile individuale și de vârstă, dar și ancorarea în situații concrete de viață:

- **Numerele naturale cuprinse între 0 - 1 000 000**
 - formare, citire, scriere, comparare, ordonare, rotunjire
 - scrierea numerelor cu cifrele romane I, V, X, L, C, D, M
- **Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 - 1 000 000, fără trecere și cu trecere peste ordin**
 - adunarea și scăderea; proprietăți ale adunării
 - număr necunoscut: aflare prin diverse metode (metoda mersului invers, metoda balanței)
- **Înmulțirea numerelor naturale în centrul 0 - 1 000 000**
 - înmulțirea unui număr cu 10, 100, 1 000
 - înmulțirea numerelor când factorii au cel mult trei cifre
 - proprietățile înmulțirii
- **Împărțirea numerelor naturale în centrul 0 - 1 000 000**
- **Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor rotunde și pătrate**
 - împărțirea unui număr la 10, 100, 1000
 - împărțirea numerelor mai mici de 1 000 000 la un număr de cel mult două cifre (cu rest zero sau diferit de zero)
- **Probleme** care se rezolvă prin operațiile aritmetice cunoscute; metoda reprezentării grafice, metoda comparației, metoda mersului invers
- **Fracții cu numitorul mai mic sau egal cu 10 sau cu numitorul egal cu 100**
 - diviziuni ale unui întreg: sutime; reprezentări prin desene
 - fracții subunitare, echiunitare, supraunitare
 - adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor
- **Localizarea unor obiecte** - terminologie specifică: paralel, perpendicular

- **Figuri geometrice** - drepte perpendiculare, paralele; unghiuri drepte, ascuțite, obtuze; poligoane: pătrat, dreptunghi, romb, paralelogram, triunghi; cerc
- **Axa de simetrie**
- **Perimetrul**
- **Aria unei suprafețe** (prin reprezentări, estimând cu ajutorul unei rețele de pătrate cu latura de 1 cm)
- **Corpuri geometrice** - cub, paralelipiped, piramidă, cilindru, sferă, con (identificare, desfășurare, construcție folosind tipare sau diverse materiale); volumul cubului și al paralelipipedului (folosind cubul cu latura 1 cm)
- **Unități de măsură** (cu transformări în limita operațiilor cunoscute)
- **Organizarea și reprezentarea datelor în tabele, grafice**

La acest nivel de vârstă, profesorul va urmări sistematic realizarea de conexiuni între toate disciplinele prevăzute în schema orară a clasei respective, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală. Anumite noțiuni introduse vor fi studiate intuitiv, recurgând la situații familiare.

Exemplu:

Se consideră că activitățile cu fracții au ca scop să ofere elevilor reprezentările mentale despre acest tip de numere, ca prim pas al unei înțelegeri cantitative a acestora. De exemplu, o jumătate de măr este o parte a unui măr tăiat în două părți egale; o jumătate dintr-o mulțime de obiecte este o mulțime mai mică, dar care are de două ori mai puține obiecte față de mulțimea considerată întreg etc.

Adunarea și scăderea fracțiilor este abordată tot intuitiv, pornind de la experiențele individuale. Se constată că două sferturi formează o jumătate, creându-se premisele necesare pentru abordarea algoritmică.

Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru stimularea flexibilității gândirii, precum și a creativității elevului. Ca metodă, jocul didactic va fi încă prezent, asigurând contextul pentru participarea activă, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei. Accentul se va pune atât pe spontaneitatea și creativitatea răspunsurilor, cât și pe rigurozitatea științifică a acestora. Prin reluări succesive, antrenament mental, utilizarea suporturilor concrete și a reprezentărilor grafice, elevul ajunge să se corecteze singur, pe măsură ce noțiunile devin înțelese și interiorizate. Activitatea didactică se va desfășura într-o interacțiune permanentă elev - profesor, astfel încât să răspundă intereselor beneficiarilor.

Se recomandă metode moderne de evaluare, precum:

- realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei;

- observarea sistematică a comportamentului elevilor;

- centrarea pe progresul personal, autoevaluare.

Rezultatele evaluării vor fi formulate prin raportare la competențele specifice, evitându-se comparațiile între elevi. Evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor. În evaluare, se poate pune accent și pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către elevi în contexte nonformale sau informale.

Note definitorii ale programei – competențe generale:

Clasa a IV-a	Clasa a V-a
1. Identificarea unor relații / regularități din mediul apropiat	1. Identificarea unor date, mărimi și relații matematice, în contextul în care apar
2. Utilizarea numerelor în calcule	2. Prelucrarea unor date matematice de tip cantitativ, calitativ, structural, cuprinse în diverse surse informaționale
3. Explorarea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în mediul apropiat	3. Utilizarea conceptelor și a algoritmilor specifici în diverse contexte matematice
4. Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări	4. Exprimarea în limbajul specific matematicii a informațiilor, a concluziilor și a demersurilor de rezolvare pentru o situație dată
5. Rezolvarea de probleme în situații familiare	5. Analizarea caracteristicilor matematice ale unei situații date
	6. Modelarea matematică a unei situații date, prin integrarea achizițiilor din diferite domenii

Importanța **matematicii** vine din însăși definiția sa, aceasta fiind o știință care se ocupă cu studierea tiparelor și a structurilor abstracte, apelând la analiza logică, la deducție și calcul. În momentul în care aceste tipare sunt descoperite, în arii foarte diverse ale realității, științei și tehnologiei, ele pot fi folosite pentru explicarea și controlarea situațiilor și a evenimentelor naturale. Altfel, separată de realitate, matematica ar rămâne la fel de sterilă, precum opera poetului din „turnul de fildeș”.

Contribuția lui Zaharia Boiu în didactica științelor naturii

Prof. Cristina Dudan

MOTTO:

“Când uiți încotro te îndrepti adu-ți aminte de unde ai plecat.”

(proverb african)

Secolul XXI aduce noi provocări în sistemul de învățământ: pe de o parte, pentru beneficiarii procesului de învățământ și pe de altă parte, pentru facilitatorii de învățare, un termen care descrie atât de bine rolul profesorului într-o școală modernă.

Lucrarea de față își propune să prezinte aspecte ale didacticii științelor naturii propuse de pedagogul ardelean Zaharia Boiu în manualul „*Elemente de istoria naturii și fizica pentru școlile populare române greco-orientale*”, din anul 1870.²²

Zaharia Boiu s-a născut în Sighișoara, la 4 martie 1834. A fost profesor, pedagog, publicist, poet.

A absolvit școala primară confesională ortodoxă din Sighișoara și Gimnaziul Evanghelic Luteran. Este primul elev român absolvent al acestei instituții. A fost învățător confesional în Săcele, lângă Brașov. A urmat apoi Institutul Teologic din Sibiu. După terminarea studiilor, Andrei Șaguna l-a numit profesor suplinitor la „secțiunea pedagogică” a Institutului sibian. A urmat cursuri de specializare la Universitatea din Leipzig revenind ca profesor titular la Institutul Teologic din Sibiu. Paralel cu misiunea de profesor, Zaharia Boiu a fost și redactor al ziarului șagunian „Telegraful Român” și preot paroh în Parohia Sibiu Cetate. Zaharia Boiu s-a stins din viață la 6 noiembrie 1903, la Sibiu.

S-a făcut cunoscut între contemporanii săi ca autor de manuale didactice, orator, conferențiar, poet și traducător. Perioada 1861-1870 se poate caracteriza, pentru profesorul Zaharia Boiu, printr-o prodigioasă activitate pe plan școlar. El publică mai multe manuale școlare: *Abecedar pentru școlile populare române, Sibiu, 1862* (ajuns până la a cincisprezecea ediție), acesta contribuind foarte mult la luminarea sufletului a zeci de mii de români; *Manuducere la întrebuințarea Abecedarului, Sibiu, 1862* - aici oferea învățătorilor pentru prima

²² Boiu, Zaharia, *Elemente de istoria naturii și fizică pentru școlile populare române greco-orientale*, Editura și tiparul tipografiei Arhidiecezane, 1870

dată un Îndreptar de predare bazat pe o concepție pedagogică progresistă. Acestea două au fost mult apreciate, fiind folosite și de frații de dincolo de Carpați, Manducerea a fost folosită și de Ion Creangă. Redăm mai jos câteva titluri ale altor manualelor didactice: *Carte de citire pentru școalele populare românești (1865)*, *Elemente de geografie pentru școalele populare române greco-orientale(1869)*, *Elemente de istoria naturii și fizica pentru școalele populare române greco-orientale(1869 și 1873)*.²³

A tradus în limba germană, împreună cu prof. Ioan Popescu, volumul II din *Istoria bisericească a lui Andrei Șaguna* (partea privitoare la Istoria Bisericii Române), publicată sub titlul "Geschichte der griechischen orientalischen Kirche in Osterreich Hermanstadt", 1862.

Tot el a tradus *Memorandul Conferinței generale române din 1881* (dus la Viena de fiul său ing. Olimpiu Boiu).

Din limba germană a tradus, între altele, Nathan der Weise a lui Lessing, iar din limba latină, *Confesiunile Fericitului Augustin*; o serie de bucăți de lecturi le-a tradus din nemțește și le-a publicat în manualele sale de citire, in. 7-8, p. 580-582; vol. "Profiluri maramureșene", Târgu Mureș, 1971, P. 193 -204; Ieromonahul Veniamin Micle, Zaharia Boiu, în MA, an. XX, 1975, nr. 6-8, P. 489-496; Onisifor Ghibu, "Din istoria literaturii civilizației românești", ediție îngrijită de Octav Paler, București, 1975, p. 198 -208.

Încă din secolul VI, studiul naturii se bazează pe observarea pasivă a naturii și reproducerea conștientă și sistematică a proceselor naturale de interes.²⁴

Elemente de istoria naturii și fizică pentru școalele populare române greco-orientale este un manual de didactica fizicii și a științelor naturii. Primul volum a apărut în 1869, fiind revizuit în 1870 și 1873.

Din punct de vedere structural, acest volum cuprinde 113 pagini cu 2 părți majore: fizica și științele naturii. Proiectarea pedagogică despre științele naturii cuprinde 3 unități de învățare: „Imperiul Mineralelor, Imperiul Plantelor și Imperiul Animalelor”. Proiectarea unității de conținut este organizată sub forma a 15 lecții din Unitatea de învățare Regnul Plantelor și 17 lecții din unitatea de învățare Regnul Animalelor.

Regnul Plantelor este împărțit în 6 grupe: I. Arbori, II. Tufe, III. Buruieni(flori), IV. Ierburi, V. Mușchi, VI. Bureți. Regnul Animal este împărțit tot în 6 grupe: Moluște și viermi, Insecte, Pești, Amfibieni, Păsări și Mamifere.

Metodele didactice predării științelor naturii propuse de Zaharia Boiu sunt: observația, explicația, studiul de caz.

1. Observația

Observația este metoda didactică prin care se remarcă Zaharia Boiu. Admirația față de natură își pune amprenta pe noțiunile prezentate. Interesantă este modalitatea lui de a exprima răspândirea plantelor pe Glob: „Sub Ecuator, în căldura cea mai mare, mulțimea, mărimea și frumusețea plantelor este admirabilă”. În lecția „Grăuntele de sămânță”, sămânța este prezentată comparativ cu o mamă ce-și înfașă pruncul: „Fiece grăunte de sămânță, de ar fi cât de mică este remarcabilă prin natura sa. El constă dintr-un sâmbure alb, făinos și dintr-o coajă, ce îmbracă sâmburele, pentru a-l apăra. Astfel, unei mame cu iubire, când învelește pe fragedul său prunc în mai multe cârpulițe, cele mai noi le pune dinăuntru, pe lângă corpul copilului”. În

²³ Păcurariu, Mircea, *Cărturari sibieni de altădată*, Editura Andreiana, Sibiu, 2015,

²⁴ <http://education.inflpr.ro/res/CarteGarabet/Elementededidactica.pdf>

lecția „Insecte”, metamorfoza și importanța insectelor în ecosistem sunt prezentate ca însușiri admirabile: „Admirabile sunt unele însușiri ale insectelor. Așa de exemplu prefacerea lor. Care dintre noi n-a văzut și n-a admirat viața cea lucrătoare și iubirea de ordine a furnicilor sau albinelor! Numai puține insecte aduc omului foloase vizibile omului, de exemplu albinele prin facerea mierei și a cerei. Dar neasemănat mai mare este folosul lor cel invizibil în economia naturii!”.

2. Explicația

Informațiile explicate nu sunt stufoase, dar sunt corelate în permanență cu situații din viața de zi cu zi.

Botanica este definită ca fiind „partea aceea a Istoriei naturii care se ocupă cu cunoștința plantelor”.

În lecția „Ce ne învață un fir de iarbă?” este prezentată fotosinteza: „Erburile de pe câmp sug din pământ niște sucuri, căci fără dânsese n-ar avea pentru noi nici o valoare; căci nici noi, nici vreun alt animal nu poate să se hrănească direct din aceste sucuri. Dar erburile adună aceste sucuri, le schimbă în corpul lor, făcându-le ființe organice, și de acum s-au făcut potrivite de a hrăni un corp animal.” Tot aici, autorul prezintă și tipurile de hrănire în lumea vie. Concomitent cu informațiile biologice prezintă și aspectele morale ale hrănirii carnivore: „Un om care se obișnuiește cu sânge și omoară animalele va deveni pe urmă un om sângeos și față de semenii săi.” Legat de acest aspect moral al hrănirii carnivore, explică unele aspecte ale domesticirii animalelor: „Când omul a ajuns să domesticească animalul, l-a învins nu prin puterea fizică, ci prin puterea sa intelectuală, s-a făcut nu criminalul lui, ci domnul lui.”

În lecția „Florile”, pe lângă informațiile științifice, autorul introduce poeziile lui Ion Heliade Rădulescu și Cezar Boliac. În lecția „Despre grădini”, pe lângă informațiile despre plantele de grădină sunt menționate aspecte referitoare la poziționarea corectă a grădinii, cum să recunoști un sol fertil.

Corpul uman este prezentat în detaliu, cu noțiuni de anatomie, fiziologie și igienă umană. Sunt remarcabile frazele în care își exprimă compasiunea față de oamenii surzi, muți, orbi, adică cei care nu se pot bucura de frumusețile naturii: „Ochii sunt neprețuiți, căci prin ei vedem toate câte sunt în lume. Un om care nu vede se numește orb și este foarte nefericit și demn de compasiune și de ajutor”.

3. Studiul de caz

Zaharia Boiu folosește studiul de caz pentru lecția „Reptile”. Acestea nu sunt menționate ca grupă separată, ci sunt prezentate în lecția Amfibieni. Studiile de caz despre șarpele comun și viperă sunt prezentate după lectura lui Hasters: „Vipera este fricoasă și neirritată, nu mușcă; nu se poate și totdeauna prin ce se irită”.

Un alt studiu de caz este pentru lecția „Păsări”, tot după lectura lui Hasters și prezintă informații despre rândunică: adaptări pentru zbor, rolul său în reglarea rețelelor trofice.

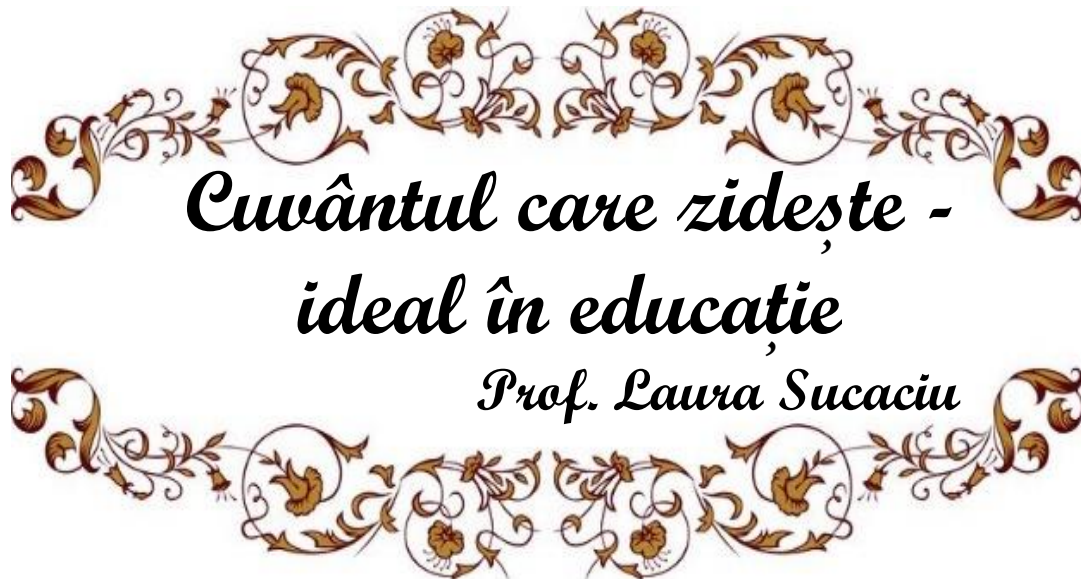
Zaharia Boiu a reușit, la vremea aceea, în 1870, să cuprindă în lucrarea sa abordarea interdisciplinară a conținuturilor, să transmită valori și atitudini importante educabililor: interes pentru realizările și descoperirile din domeniul științelor, motivația pentru informarea și documentarea științifică, dezvoltarea curiozității și a respectului față de orice formă de viață, grija față de propria persoană, față de ceilalți și față de mediul înconjurător. Aceste valori și atitudini transmise cu ajutorul metodelor de predare sunt elemente cheie pentru asigurarea finalității educației.

Așadar, reforma în învățământ depinde de schimbarea obiectivelor și a atitudinilor pedagogice, precum și a atmosferei școlare în ansamblul ei. Nu metodele de predare sunt problema sistemului, ci valorile și atitudinea pedagogului. Profesorul, și în special profesorul de biologie, trebuie să creeze contexte de învățare experiențială și interactivă și să stimuleze curiozitatea elevilor pentru a descoperi lumea care îi înconjoară, o lume vie într-o continuă schimbare.

Bibliografie

1. Boiu, Zaharia, *Elemente de istoria naturii și fizică pentru școalele populare române greco-orientale*, Editura și tiparul tipografiei Arhidiecezane, 1870
2. Păcurariu, Mircea, *Cărturari sibieni de altădată*, Editura Andreiana, Sibiu, 2015
3. <http://education.inflpr.ro/res/CarteGarabet/Elementededidactica.pdf>
4. http://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/11/biologie_5_8.pdf

Cuvântul care zidește - ideal în educație

Prof. Laura Sucaciu

În înțelesul obișnuit al cuvântului, Frumos, desemnează ceva ce place omului, ceva ce îi bucură privirea, mintea și inima. Pentru ca învățătura Sa să fie mai atrăgătoare, Mântuitorul o învăluia uneori într-o vorbire aparte, acest mod de a transmite cuvintele Sale oamenilor, se numește Parabolă. Bazându-se pe o comparație, pe o asemănare și oglindind întâmplări verosimile, parabolele au o pronunțată latură pedagogică. Astfel, parabola se potrivește ca discurs, intenției Mântuitorului de a transmite a ideilor morale prin mijlocirea imaginilor din parabole. Prin comparații împrumutate de Domnul Hristos din viața zilnică a oamenilor - a păstorilor, a agricultorilor, a pescarilor, a gospodarilor - Domnul Hristos reușea să-i facă pe oameni să înțeleagă lucruri tainice, greu de descifrat altfel.

Pentru o mai bună înțelegere a unui fenomen, noi, oamenii, avem nevoie și adesea recurgem la exemple, la comparații. Doar înțelepciunea divină putea să lege atât de reușit o întâmplare obișnuită din viața omului, de lecția, de învățătura pe care dorea de fapt să o transmită Mântuitorul. Parabolele Mântuitorului (Mt. cap. 13) și-au dovedit eficiența, întrucât erau lecții practice, convingătoare care impresionau mulțimile. Domnul Hristos urmărea prin parabolele Sale ca oamenii să-L redescopere pe Dumnezeu în lucrările Sale. El lega scene din natură, cu care oamenii se întâlneau zilnic, de un adevăr spiritual. Astfel, ori de câte ori oamenii se întorceau la munca lor, își aminteau învățătura din cuvintele Mântuitorului. Acesta reușea, ca un Pedagog desăvârșit, să le capteze atenția oamenilor prin imagini foarte plastice: "Ieșit-a semănătorul să semene ...", " Asemenea este Împărăția Cerurilor", iar tot ce ar fi putut fi confuz, îndată se limpezea în mințile lor.

Prin folosirea parabolelor, Domnul Hristos, pe de o parte, dezvăluia tainele Împărăției lui Dumnezeu, iar pe de altă parte, le acoperea. Cei care erau pregătiți să le primească, având ochii și urechile deschise, erau fericiți; cei care erau nevrednici și treceau nepăsători pe lângă cuvintele lui Iisus, nu se puteau bucura de aceste taine. Învățăturile pe care le oferea Mântuitorul prin pilde, necesitau din partea ascultătorilor o anumită pregătire sufletească, viață duhovnicească, pentru a pătrunde dincolo de cuvinte. În discursul Său despre parabole, Mântuitorul nu oferă întotdeauna soluții, lăsându-i pe ascultători să caute semnificațiile cuvintelor Sale, să-i antreneze la o judecată pe care ulterior să o pună în practică. Această metodă didactică a vorbirii în pilde urmărea să semene sâmburele învățaturii, protejând miezul pentru omul harnic, râvnitor și ținându-l la distanță pe cel nevrednic, leneș. A învăța pe alții este o misiune sfântă care presupune multă iubire și dăruire. Slujba de a învăța este nobilă, întrucât presupune luminarea minții omului, alungarea umbrelor ignoranței. Dacă citim cărțile Noului Testament, putem să ne dăm seama de impactul deosebit pe care îl aveau cuvintele Sale asupra mulțimilor, aceste cuvinte schimbau vieți, El reușea să aprindă credința în sufletele oamenilor și aceasta este dovada puterii creatoare a cuvântului Său.

Nimeni nu ne-a descoperit și nu ne-a învățat mai bine și mai frumos sensul adevărat al vieții, nici metodele de educație și instrucție, mai desăvârșite, de cum ne-a învățat Iisus Hristos. În predarea Evangheliei, Iisus Hristos s-a folosit de metode pe care omenirea niciodată nu le va depăși. Aceste metode sunt: munca, exemplul, fapta, documentarea, dialogul, convorbirea dialectică, parabola, intuiția, asemănarea, mângâierea, mustrea, amenințarea, cuvântarea, rugăciunea, postul, cercetarea Bisericii, împărtășirea harului, credința și iubirea.

Mântuitorul întotdeauna se racorda neîncetat la posibilitățile ascultătorilor Săi, la disponibilitățile și limitele acestora. Iată o metodă pedagogică esențială în munca la clasă, precum și adaptarea învățăturilor divine la nivelul acestora de receptare, ținând cont de vârstă și de potențialul de judecată al acestora. E foarte important ca atunci când alegem metoda pedagogică potrivită fiecărui copil, în funcție și de sensibilitatea sufletească a acestora, să avem în gând cuvintele Mântuitorului:

"Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor."

Scopul educativ reprezintă ținta educației religioase, urmărindu-se realizarea comuniunii omului cu Dumnezeu. Cât privește modalitatea Mântuitorului de a-i educa pe ucenici și pe oameni, El este posesorul unei pedagogii strălucitoare, desăvârșite. Temelia educației o constituie exemplul personal: "Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este" - Mt. 5,48.

Întreaga operă didactică a Mântuitorului Hristos reprezintă o îndrumare către un țel de perfecțiune umană în consens cu principii general valabile de educație și cunoaștere - ridicarea de la concret la abstract, prin folosirea pildelor și a discursului alegoric, respectarea particularităților individuale ale ascultătorilor, atât cele psihofizice, cât și cele culturale, trecerea treptată de la ușor la greu, de la apropiat la îndepărtat, de la simplu la complex.

Aceste principii le aplică Mântuitorul atunci când le vorbește mulțimilor în pilde. Imaginea semănătorului ce a ieșit la câmp, iată o imagine concretă, cu care ascultătorii de atunci erau familiarizați. Discursul Său era întotdeauna contextualizat, fiecare exemplu viza o anumită categorie de oameni: plugari, podgoreni, pescari, învățați ș.a. Cu privire la discurs, am observat că Mântuitorul folosea cu precădere parabola, iar ca strategii didactice, Hristos a folosit sistemul individual, sistemul grupal, frontal, monitorial. Domnul Hristos permanent ia pulsul ascultătorilor, căutând să vadă dacă și-au însușit mesajul din pilde, "Înțeles-ați toate acestea?". Întreaga pedagogie a Domnului Hristos e străbătută de câteva principii care ne servesc drept model nouă, dascălilor de religie, și anume, desăvârșirea, activismul, libertatea interioară, egalitatea, iubirea fraternă și valorificarea copilului.

Am considerat că această temă a folosirii parabolilor de către Mântuitorul este extrem de actuală și necesară, în special nouă, dascălilor, care ne aflăm zilnic în ipostaza de semănători ai învățăturilor dumnezeiești, ca astfel, și prin strădania noastră, să li se clarifice copiilor ideea de Împărăție a lui Dumnezeu, despre atitudinea pe care ei trebuie să o abordeze față de aceste realități.

La disciplina Religie, e imposibil să ne raportăm doar la aspectele pedagogice, fără a ne raporta și la interacțiunea subiecților, la modificările pe care le cunosc aceștia la nivel cognitiv, volitiv, afectiv. Mulți pedagogi au căzut de acord că educația religioasă, practica paideutică aparte se îndreaptă către statutul de artă.

Realizăm că am reușit să transmitem fidel învățăturile Mântuitorului, când observăm o schimbare în comportamentul copiilor. Religia își arată astfel forța, vitalitatea, în efectul său, așa cum o sămânță încolțește când e semănată într-un pământ bun. Noi am semănat astfel semințele învățăturii în sufletele copiilor, cu speranța că vor încolți în taină și vor crește, vor înflori și vor deveni poate și ei semănători ai Cuvântului lui Dumnezeu.

Relația capital cultural, climat școlar și succes școlar

*Dr. Ioana Emanuela Orzea, Colegiul Național Radu Negru, Făgăraș
Prof. dr. Elena Cocoradă, Universitatea Transilvania, Brașov*

Succesul școlar constituie unul dintre elementele principale prin care suntem valorizați ca oameni, iar obținerea lui este una dintre finalitățile școlii din toate vremurile. Cercetările arată că adulții cu niveluri ridicate ale educației au mai multe șanse să fie angajați și să obțină salarii mai mari (National Center for Education Statistics, 2001), sunt mai stabili la locul de muncă, mai sănătoși, mai puțin dependenți de asistența publică, sunt mai puțin predispuși la acte violente și cetățeni mai activi. În rândurile adolescenților, cei care au succes școlar au o stimă de sine mai ridicată, prezintă niveluri scăzute ale depresiei și anxietății (Liem, Dillon și Gore, 2001). Aceștia sunt mai puțin predispuși consumului de droguri și comportamentelor sociale deviate (Hallfors și colab., 2002).

Rezultatele PISA (2016) arată că, deși notele elevilor sunt puternic asociate cu statusul lor socio-economic, o mare parte din participanți (29%), deși aparțin unor medii dezavantajate economic, sunt rezilienți, își depășesc situația și obțin performanțe școlare bune.

Mediul școlar este cel care, alături de cel familial, contribuie la dezvoltarea sau frânarea factorilor personali. Un mediu școlar pozitiv favorizează încrederea elevilor în propriile capacități, sentimentul autoeficacității, aspirațiile ridicate, dar și puterea voinței, perseverența și implicarea în sarcini școlare, toate contribuind la obținerea succesului școlar. Un mediu școlar pozitiv se asociază și cu atitudinea pozitivă a elevilor față de școală, ceea ce, din nou, se răsfrânge asupra motivației, implicării în viața școlară, în învățare, facilitând succesul școlar.

Deși impactul este controversat, reușita școlară este influențată de factorii familiali: situația materială a familiei, structura familiei, capitalul cultural și capitalul social al familiei (Bourdieu, 1966; Andersen & Hansen, 2012; Caprara, 2016). Starea materială a familiei explică numai o parte din variațiile reușitei. Capitalul economic poate explica unele variații intercategoriale, dar nu poate explica variabilele intracategoriale. În schimb, nivelul de instruire al părinților și atitudinea lor față de școală, ca indicatori ai capitalului cultural, au un impact semnificativ asupra rezultatelor elevilor. Influența capitalului cultural asupra reușitei școlare se concretizează în orientarea către reușită, adică un sistem de valori în care reușita socială ocupă un loc central, definirea reușitei în viață prin poziții care implică un capital cultural, orientarea către viitor, spre beneficii cu capital întârziat, perseverență în atingerea obiectivelor stabilite,

încrederea în instituția școlară, încrederea în cadrele didactice, încrederea în propria capacitate de reușită.

Obiectivul general constă în analiza diferențelor dintre percepțiile climatului școlar în funcție de date care privesc familia elevului, în special educația părinților și ocupația acestora, dar și în explicarea performanțelor școlare.

Ipotezele cercetării:

1. Presupunem că există diferențe privind climatul școlar în funcție de studiile mamei și ale tatălui.
2. Presupunem că există diferențe privind climatul școlar în funcție de ocupația mamei și a tatălui.

Elevii cuprinși în eșantion provin din școlile mediului urban mediu, fiind în număr de 605, cu vârsta cuprinsă între 13-19 ani, media vârstei fiind 15,73. Sub aspectul genului, eșantionul cuprinde 237 de băieți (40%) și 368 de fete (60%).

Distribuția elevilor pentru cele trei tipuri de școli, în funcție de educația părinților

Studiile părinților		Școală gimnazială	Liceu teoretic	Liceu tehnic cu grup școlar	Ponderea pe eșantion
Generale	Mama	18 (5,9%)	1 (0,5%)	27 (30,3%)	6%
	Tata	15 (5,1%)	0 (0%)	26 (30,2%)	
Medii	Mama	184 (60,5%)	110 (59,1%)	59 (66,3%)	64%
	Tata	196 (66,2%)	120 (65,2%)	55 (64%)	
Superioare	Mama	102 (33,6%)	75 (40,3%)	3 (3,4%)	24,4%
	Tata	85 (28,7%)	64 (34,8%)	5 (5,8)	

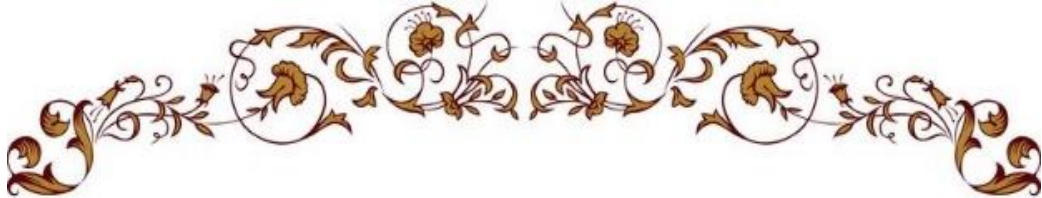
Pentru testarea primei ipoteze, s-au comparat mediile la dimensiunile climatului școlar și la climatul global, în funcție de studiile mamei și ale tatălui, folosind tehnica one way ANOVA. Diferențele semnificative statistic privesc scalele *Implicarea școlară a elevilor*, în funcție de studiile mamei ($F=3,02$, $p<0,05$) și *Implicarea școlară a profesorilor*, în funcție de studiile tatălui ($F=3,27$, $p<0,01$). Climatul este perceput mai favorabil de către elevii ale căror mame au ocupații de nivel scăzut (tabelul 4.18). În funcție de ocupația tatălui, diferențele privesc percepția relațiilor profesori-elevi ($F=2,99$, $p<0,01$). Testul Games-Howell, pentru eșantioane și dispersii neechivalente, arată ca fiind semnificative diferențele de percepție dintre elevii ai căror tați sunt fără ocupație și cei ai căror tați sunt funcționari ($p<0,05$) și ai căror tați lucrează în servicii ($p<0,08$ semnificație marginală). Prin urmare, percepțiile mai favorabile asupra climatului aparțin copiilor din familii dezavantajate. Toate ipotezele sunt susținute cu privire la unele dimensiuni ale climatului școlar. Studiile părinților introduc diferențieri privind implicarea elevilor în activitatea școlară (studiile mamei) și implicarea școlară a profesorilor (studiile tatălui). Elevii care se percep ca fiind mai implicați în activitatea școlară sunt cei ale căror mame au studii superioare, diferențiindu-se semnificativ de elevii ale căror mame au studii medii.

Implicarea școlară a profesorilor și implicarea directorului în viața școlii sunt percepute ca fiind mai puternice de către elevii ai căror părinți, atât mamele cât și tații, sunt lipsiți de ocupație, sunt muncitori sau lucrători în comerț, cu studii de nivel scăzut, cât și de către elevii

ai căror tați au studii generale. Această percepție reflectă, probabil, încrederea elevilor din familiile defavorizate în școală, în cadrele didactice, în competența acestora și în relațiile profesori-elevi sau au așteptări înalte. Elevii ai căror părinți au studii superioare, fie nu au încredere în instituția școlară, ca element care contribuie la rezultatele lor școlare, fie beneficiază de un capital cultural cultivat în cadrul familiei care concurează sau chiar îl detronează pe cel oferit de școală, fie asociază reușita școlară cu propriile capacități intelectuale și efortul depus, diminuând, la nivelul percepției proprii, efectul școlii.

Bibliografie:

- Andersen, P.L. & Hansen, M.N. (2012). Class and Cultural Capital - The Case of Class Inequality in Educational Performance. *European Sociological Review*, 28 (5), 607–621.
- Bourdieu, P. (1966/ 2017). Școala conservatoare Inegalitățile în fața școlii și a culturii. In Post(h)um. *Jurnal de studii (post)umaniste*.
- Caprara, B. (2016). The Impact of Cultural Capital on Secondary Student's Performance in Brazil. *Universal Journal of Educational Research* 4(11), 2627-2635.
- Hallfors, D., Godette, D., & Will. (2002). The “Principles of effectiveness” Improve prevention practice? Early findings from a diffusion study. *Health Education Research*, 17, 461–470.
- OECD (2018) *PISA 2015 Results in Focus*. [https:// www.oecd.org/pisa](https://www.oecd.org/pisa)
- Liem, J., Dillon, C., & Gore, S. (2001). *Mental health consequences associated with dropping out of high school*. Paper presented at the annual of the American Psychological Association, San Francisco.

English as a Lingua Franca

Prof. Alina Mănduc

A clear but not comprehensive enough definition of **lingua franca** can be found at a first search on Wikipedia "**lingua franca** also known as a **bridge language**, **common language**, **trade language**, **auxiliary language**, **vehicular language**, or **link language** is a language or dialect systematically used to make communication possible between people who do not share a native language or dialect, particularly when it is a third language that is distinct from both native languages".

According to John Rupert Firth (*The Tongues of Men* (1937) London: Watts & Co) lingua francas are made not by grammarians but by world powers. For example, the rise in English as the predominant lingua franca in the world today is not surprising when we take into account the fact that throughout history, the distribution of languages in the world has reflected the distribution of power in the world.

The most widely spoken languages—English, Mandarin, Spanish, French, Arabic, and Russian—are or were the languages of imperial states that actively promoted the use of their languages by other peoples. During the heyday of the Soviet Union, Russian was the lingua franca from Prague to Hanoi. The decline of Russian power was accompanied by the parallel decline in the use of Russian as a second language. French became the official language in much of Africa, Southeast Asia, Syria, and Lebanon due to France's successful colonial annexations. After its occupatio by Germany in World War II, French lost most of its prestige in its former colonies. Much earlier and in similar fashion, Latin became the lingua franca throughout the Roman Empire, not because its speakers were the most numerous, but because they were the most powerful. Mandarin Chinese became a lingua franca in China because it belonged to the most powerful ethnic group in China.

There are many models that attempt to explain ideologically and pedagogically the "sudden" emergence of English and its many varieties. However, I will highlight only one. The most common one, still in widespread use today, is the differentiation between English as a native language (ENL), English as a second language (ESL), and English as a foreign language (EFL), but this classification has shortcomings. For one, such a classification invokes the idea that ENL is superior to ESL and EFL varieties and that ENL should be the "natural" model. . For example, if we continue to use old terminology such as EFL and ESL, this would mean that the majority of learners will be considered as "the other," that is, either "foreign" or "second" . Indeed, it is increasingly difficult to classify EFL countries as English is playing an increasingly important role in formerly EFL countries.

However, the teaching of the world lingua franca cannot be similar to the teaching and learning of any second or foreign language; instead, an entirely different set of assumptions

needs to accompany it. These assumptions should include a careful use of terminology, the recognition of a world core curriculum, the promotion of multiculturalism and the acceptance of diverse pronunciation and methodology in language learning and teaching.

When teaching a foreign language, several approaches may be taken in order to achieve the ultimate goal – which can be to pass a course, an exam, or to go study or live abroad. However, when learning a language, students' aims within the same classroom may vary – some of them may never leave their own country and have to use English on a daily basis for professional or academic purposes. For this very reason, it seems important to reconsider what are the essential objectives to expect from students when teaching “active” language skills, be it writing or speaking, and “passive” skills, listening or reading.

There was a study conducted in Italy, a longitudinal study carried out on the progression and achievement of young learners of English as a FL in Italy. The study is part of a 4-year project (2006–2010) investigating Early Language Learning in Europe (ELLiE). The ELLiE findings show that young learners generally start FL learning with very positive attitudes and high motivation and skills accumulate in the years to come. The data from the ELLiE study have shown how the forms of oral interactions emerging in the English lessons mirror aspects of lingua franca exchanges. These ELF characteristic features are bound to further develop in the following years when children, once in middle or high school, will most probably be more and more exposed to ELF, particularly outside the school. In Sweden, for example, exposure to FL English through the Internet and TV/films had a strong impact on secondary school children's FL oral proficiency and vocabulary. It is thus important to reflect upon implications for English language teaching and language teacher education. English is usually being taught by non-native teachers and children develop multiple literacies.

Also, it cannot be neglected the fact that the enormous popularity of the Erasmus programme, with its steady growth in the number of participants (more than 230,000 in the year 2010-2011) has brought home the challenges of international communication to universities across the continent. For most Erasmus students, who are not specialists in foreign languages, and who do not have much knowledge of the host country's language(s), this means engaging daily with ELF and developing a range of specific competences.

But there are also other perspectives of the success of English as a lingua Franca. Today English is the world's lingua franca—the most widely spoken language in human history. And yet, as historian and linguist Nicholas Ostler persuasively argues, English will not only be displaced as the world's language in the not-distant future, it will be the last lingua franca, not replaced by another. Three trends emerge that suggest the ultimate decline of English and other lingua francas. Movements throughout the world towards equality in society will downgrade the status of elites—and since elites are the prime users of non-native English, the language will gradually retreat to its native-speaking territories. The rising wealth of Brazil, Russia, India, and China will challenge the dominance of native-English-speaking nations—thereby shrinking the international preference for English. Simultaneously, new technologies will allow instant translation among major languages, enhancing the status of mother tongues and lessening the necessity for any future lingua franca. Ostler predicts a soft landing for English: It will still be widely spoken, if no longer worldwide, sustained by America's continued power on the world stage. But its decline will be both symbolic and significant, evidence of grand shifts in the cultural effects of empire. *The Last Lingua Franca* is both an insightful examination of the trajectory of our own mother tongue and a fascinating lens through which to view the sweep of history.

Șezătoarea - arc peste timp

Prof. Anca Moș

Argument

„Nu pierd niciodată ocazia de a lua parte la petrecerile populare. Ca prieten pasionat al poporului, când acesta se adună în masă, simt că sunt o parte a totalului. E ceva dumnezeiesc acest sentiment, așa că orice serbare a poporului mi se pare sărbătoare sufletească, o rugăciune cucernică.”

Mihai Eminescu

Șezătoarea - origini

Originea acestei manifestări o constituie tradițiile șezători sătești din serile de iarnă. Din vremurile îndepărtate, se obișnuiește ca oamenii să se adune în câte o casă cu scopul de a lucra și a petrece împreună, spunând și ascultând povești, snoave, ghicitori, proverbe, legende ori cântece populare.

Punerea la cale...

În Postul Crăciunului, principala preocupare casnică era legată de torsul cânepii, a inului și a lânii; aceste treburi casnice se făceau cu mai multă plăcere și cu mai mult spor în cadrul unor întâlniri comunitare. Șezătorile aveau loc în serile zilelor lucrătoare, locul de desfășurare fiind anunțat din timp. Gospodina în casa căreia avea loc întrunirea se pregătea cu băutură și mâncare. Casa era dereticată și se pregăteau mai multe lavițe sau scaune necesare torcătoarelor.

Toarce furcă și tu fus...

Șezătoarea odată începută, participantele făceau schimb de informații referitoare la viața din sat și comentau evenimentele cele mai importante petrecute în propria comunitate sau în localitățile învecinate. Apoi se rosteau ghicitori, zicale, proverbe, se cânta sau se rosteau balade, nestemate folclorice ce s-au păstrat până în zilele noastre, transmise în mod simplu pe această cale.

În cadrul acesta instituționalizat, fetele erau integrate în colectivitatea femeilor, începând să-și însușească deprinderi practice și spirituale. În șezători se dezvăluiau aspectele și înțelesurile ritualice ale sărbătorilor populare și se învăța comportamentul individual. În șezătorile ce aveau loc înaintea Crăciunului și a Anului Nou, se învățau și se repetau colindele și urăturile și se discuta în amănunt despre buna pregătire a acestor sărbători.

Șezătoarea – arc peste timp

Șezătoarea făcea, am putea spune, legătura între vârste, în domeniul vieții spirituale, ceea ce era foarte important din punct de vedere educativ. Astăzi, acest obicei s-a pierdut, poate și de aici rezultă o mai mare fisură în relațiile dintre generații, locul „Șezătorilor” fiind luat de vizionarea programelor TV, de cluburi sau de discoteci unde morala creștină și bunul simț de altădată nu mai sunt la ele acasă.

În cadrul activităților extracurriculare din cadrul școlii, încercăm să înviem acest obicei, nu de foarte mult timp dispărut, organizând periodic șezători presărate cu strigături vechi și finalizate cu dansuri populare din zonă.

Mostre de folclor...

Cântec

*Foicică de cicoare
Drag îmi e în șezătoare,
C-a venit și bădița
Să vadă cum știu lucra.
Că noi știm a lucra bine
Nu ne-om face de rușine
Om cânta și om hori
Inima ne-om bucura!*

Cântec

*Când vii bade-n șezătoare
Nu sta la ușă-n picioare
Uită-te-n casă de-a rândul
Și te-așează un ți-e gândul
De ți-e gândul-n altă parte
Du-te, bade, mai departe!
Că sunt multe șezători
Cu fete și cu feciori
Numai Oltu de l-oi trece
Oi găsi ca tine zece
Că nu-s dintr-acela neam
Grija ta, bade, s-o am
Că io-s neam de omenie
Ca tine-oi găsi o mie!*

Șezătoarea literară

În vremurile moderne s-a dat denumirea de șezătoare și unor reuniuni cu caracter literar, așa-numitele **șezători literare**. Această manifestare păstrează de obicei, elementele de organizare specifice formei ei populare. Ea este o reuniune restrânsă, organizată în mod obișnuit numai cu colectivul unei clase.

Scopul unei șezători literare

Șezătoarea literară este o manifestare plină de farmec și de vioioșie, care se desfășoară liber, fără intervenția unui regizor sau prezentator, dar sub îndrumarea profesorului care urmărește educarea interesului elevilor pentru cultură, tradiție și obiceiuri populare.

Tematica șezătorii

Programul este alcătuit din teme literare sau literar-muzicale cum ar fi: **Seară de iarnă**, **Noapte de vară**, **Seară folclorică românească**, **Minunile Crăciunului** etc. În cadrul manifestării pot fi prezenți invitați, ca de pildă un scriitor sau un actor, care-și aduc contribuția la realizarea artistică a spectacolului.

Modul de organizare

Spre deosebire de alte manifestări, unde există interpreți și spectatori, la șezătoare este bine ca fiecare participant să aibă un rol activ în program. Programul poate cuprinde: lecturi sau povestiri literare, recitări, snoave, glume, ghicitori sau proverbe. Se poate organiza și o expoziție pe tema aleasă, cu lucrări plastice ale elevilor talentați la desen sau artă decorativă, aplicându-se astfel principiul transdisciplinarității.

Valoarea formativă

Elevii vor fi îndrumați spre învățarea anumitor poezii, cântece, snoave, dar este admisă și gluma spontană, profesorul urmărind stimularea tuturor participanților și dezvoltarea stimei de sine.

Șezătoarea - evocare

„...stau cateodată și-mi aduc aminte ce vremuri și ce oameni mai erau prin părțile noastre, pe cand începusem și eu, drăgăliță-Doamne, a mă rădica băietaș la casa părinților mei (...)

(...) sat vechi, răzășesc, întemeiat în toată puterea cuvântului: cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi voinici și fete mândre, care știau a învărti și hora, dar și suveica, de vuia satul de vatale în toate părțile...” – Ion Creangă.

*Metode și tehnici interactive în
predarea – învățarea
literaturii române
Aplicare: opera literară a lui Ioan Slavici
Prof. Virginia-Doina Ivașcu*

În această secțiune îmi propun o prezentare a câtorva metode și tehnici interactive de predare – învățare a limbii și literaturii române în gimnaziu, axându-mă îndeosebi asupra textului narativ.

Conversația este întrebuințată ca metodă de însușire, fixare sau recapitulare a cunoștințelor, atât în cadrul orelor de gramatică, dar mai ales în cadrul orelor de literatură, însă se cere a fi folosită cu măsură, întrucât aceasta se îmbină cu alte metode utile în cadrul desfășurării orei.

Dialogul real dintre profesor și elev, chiar elev – elev se întemeiază pe un schimb substanțial de idei. Astfel, chiar la clasa amintită se pot formula și altfel de întrebări:

- Ce detalii din lumea satului ardelean i s-au întipărit mai bine în minte autorului?
- Ce calități deosebite observă acum autorul la Părintele Trandafir?
- De ce credeți voi că părintele Trandafir a încercat a schimba mentalitatea lumii satului?
- Evocând lumea satului transilvănean și implicând activ personajele în actul povestirii, ce a reușit scriitorul să zugrăvească?

În studiul lecturilor literare la clasele gimnaziale, această metodă apare sub forma *conversației introductive*, plasată înaintea lecturii model a textului, cu scopul de a pregăti înțelegerea lui; sub forma *conversației de orientare*, după citirea model, pentru a sonda impresiile elevilor provocate de citirea operei; sub forma *comentariului literar*.¹

În receptarea literaturii la clasele liceale, dialogul profesor – elev nu mai este atât de amplu, astfel că întrebările care se adresează memoriei elevilor sunt tot mai puține și cer un răspuns scurt și fragmentar, fiind tot mai frecvente întrebările problemă, care pun elevii să gândească și să închege un răspuns unitar ca argument pentru o teză, pentru o judecată de valoare. Conversația euristică este folosită ca modalitate de cercetare și descoperire a componentelor operei literare, presupunând o alternanță a întrebărilor abil puse de profesor cu răspunsurile elevilor, care valorifică și integrează vechile cunoștințe în sistemul altora noi. Iată câteva exemple de întrebări, de acest gen, adresate elevilor la lecția *Nuvela psihologică – Moara cu noroc* de Ioan Slavici:

- Î: - Care este sensul realității în concepția prozatorilor ardeleni realiști, în epoca lui Slavici?
- Î: - De ce spunem că nuvela lui Slavici are la bază o structură psihologică?
- Î: - Cum apar personajele în nuvela psihologică *Moara cu noroc*?

Așadar, reușita unei conversații eficiente la clasă constă în măiestria cadrului didactic de a o aplica, în funcție de conținutul de specialitate și de particularitățile de vârstă ale elevilor.

O metodă modernă de învățare alături de **ciorchine** și **cvintet** plăcută copiilor este **metoda cubului** (metodă definită de E. și G. Cowan în 1980)²⁵, folosită pentru studierea unei teme din perspective diverse, permițând o abordare complexă și integratoare a temei. Constă în realizarea unui cub ale cărui fețe sunt acoperite cu hârtie de diverse culori, iar pe fiecare față a acestuia se scrie câte una dintre următoarele instrucțiuni:²⁶

1. **DESCRIE!** Sarcina vizează capacitatea de a imagina și exprima în cuvinte proprii un concept, un principiu, o reprezentare, o imagine, o situație etc. Elevii vor fi îndrumați să sesizeze culorile, formele, mărimile, elementele de structură etc. Li se va atrage atenția că, înainte de a începe să comunicăm despre ceva, trebuie să precizăm termenii, să convenim asupra definițiilor, referindu-ne la surse credibile (dicționare, enciclopedii); în lipsa unei atare definiții, vom descrie subiectul. Descrierea va fi de ansamblu, va urmări unificarea observațiilor realizate pe parcursul instruirii (caracteristici, părți, dimensiuni, elemente componente, etc.). *Cum arată/ miroase/ sună etc? Din ce se compune? Ce dimensiune are?*

Elevii pot descrie:

- textul (dimensiuni, structură, capitole/ număr de strofe, de versuri; caracterul epic liric etc);
- spațiul/ timpul unei narațiuni;
- sentimentul și atmosfera dominante;
- portretul unui personaj/ vestimentație etc.
- funcție sintactică sau o clasă morfologică (character flexibil/ neflexibil etc.);
- un semn de punctuație;
- un peisaj dintr-un pastel, un interior din incipitul unui roman etc.;
- imagine, un tablou etc.

2. **COMPARĂ!** Sarcina vizează capacitatea de a explica asemănările și deosebirile dintre termenul, conceptual supus comparației, după criterii variate, cum ar fi: părțile aceluiași text sau al unor texte diferite, personaje între ele, texte diferite pe aceeași temă, vecinătățile specifice unei funcții sintactice, ale unei categorii morfologice etc. Esența comparației constă în a lega subiecte și informații noi cu cele deja asimilate. Comparația trebuie să-l ajute a vedea specificul fenomenului/ obiectului, în raport cu altele deja examinate.

La clasele gimnaziale mici, elevii pot avea nevoie de sprijin în a realiza corect verbalizarea și înlănțuirea ideilor. Profesorul le va sugera folosirea unor verbe, a unor concetori de tipul: *la fel ca și, spre deosebire de, ca un, în măsura în care, într-un mod apropiat, asemănător, mai puțin ca, invers, din contra, în opoziție cu, în timp ce*, cu ajutorul cărora să răspundă la întrebări precum: *Cu cine?/ Ce seamănă?/ Prin ce?/ Cu ce se deosebește?*

Elevii compară:

- caracteristicile unui text, surprinzând asemănări cu texte înrudite (specii/ gen);
- spațiul și timpul unei narațiuni prin raportare la diverse criterii (tip/ dimensiune/ modalități de redare etc.);
- efecte identice având cauze identice sau diferite;
- locul ocupat într-o ierarhie, relații de interdependență, dependență, supraordonare cu un alt termen;
- sentimentele pe care i le trezește unui personaj un peisaj, în opoziție cu un altul;
- portretul unui personaj prin raportarea la celelalte personaje sau la o tipologie etc.;
- conjuncția cu prepoziția, adverbul cu adjectival;
- rezultatul obținut în urma unor anticipări făcute pe baza unui paragraf al textului cu paragraful următor al textului, raportul cu realitatea.

²⁵ Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române. Ghid pentru susținerea examenelor de definitivare și de acordare a gradelor didactice*, Ed. Corint, București, 2010, p. 265

²⁶ Idem, p. 266 - 267

3. **ASOCIAZĂ!** Această operație solicită și dezvoltă creativitatea elevilor și valorifică inteligențele dominante.

Fiecare subiect examinat poate declanșa diverse asociații, ducându-i pe elevi cu gândul la diferite concepte, cuvinte, locuri comune, stări, obiecte, imagini, etc. Este important să se valorifice mai multe aspecte ale asocierilor posibile, să se permită manifestarea din plin a persoanei implicate: *La ce vă face să vă gândiți? Ce vă inspiră? Va amintește de ceva/ cineva?*

Elevii asociază:

- textul cu o culoare, o formă, o melodie, o imagine, un desen, o pictură, un obiect, un parfum, un sentiment etc.;
- personajul cu o zodie/ un animal/ o plantă/ alt personaj.
- sunetele, forma cuvintelor, existența unor aliterații, a unor rime interioare, prezența unor semnificații generează asocieri logice, de formă, de sens, culturale, etc.

4. **ANALIZEAZĂ!** Vizează capacitatea de a identifica elemente relevante ale textului și de a comenta rolul acestora pentru construirea semnificației. Elevul va trebui să rezolve sarcini de tipul: *Cum e făcut?* sau *Din ce se compune?*. Își vor motiva alegerea prin trimiterea la text, prin conexiuni personale interdisciplinare. Elevii vor fi sprijiniți să folosească conectori de tipul: *mai întâi, apoi, în sfârșit* etc.

Elevii pot analiza:

- comportamentul/ reacția/ atitudinea/ identitatea/ motivația unor personaje;
- elementele componente ale unei situații;
- structura unui text: simetria/ asimetria în organizarea textuală/ grafică, gradul de previzibilitate etc.
- structura unei părți de vorbire;
- contextele de apariție ale unei părți de vorbire/ propoziție; valențele sintactice ale unor cuvinte, contextele frecvente de apariție etc.;
- uniformitatea, diversitatea, complexitatea, simplitatea textului/ a intrigii/ a structurii versificației etc.

5. **APLICĂ!** Vizează capacitatea de a opera cu instrumentele de receptare a textului și de a realiza transferal dinspre text spre propria experiență: *La ce poate folosi? Ce se poate face cu el/ ea? Cum se folosește?*

Elevii aplică cele învățate, răspunzând la întrebări de tipul:

- Cum s-ar fi comportat ei într-un spațiu asemănător?
- Ce lecție de viață au putut identifica în comportamentul personajului X?
- Ce cuvinte, sintagme din text ar putea folosi în viață și în ce context?
- Ce informații i-ar putea fi de folos la alte discipline: religie, istorie, geografie etc. sau pentru situații din viață?

Ei pot, de asemenea, primi sarcini de lucru de tipul:

- Explicați influențele pe care textul le poate avea sau le-a avut asupra unei persoane/ unei culturi/ unei literaturi/ a unui context cultural, stiințific.
- Identificați elementele de statut social, de rol, cauzele și influențele care s-au aflat la baza modului de a reacționa/ acționa al personajului.
- Analizați faptele/ evenimentele/ reacțiile/ prin raportare la viața reală.
- Inventati un alt sfârșit al povestirii/ un alt cadru spațio – temporal.
- Ilustrați un desen inspirat de text.

6. **ARGUMENTEAZĂ!** Solicită capacitățile argumentative ale elevilor: elevilor li se cere să ia atitudine față de o opinie și să-și argumenteze poziția:

- Argumentați că textul X aparține speciei / genului Y.
- Argumentați pro sau contra opiniei X exprimate de un critic privitor la textul studiat.

Observație! Profesorul poate insista asupra comparației sau aplicării, poate solicita doar argumentele sau analiza în demersul didactic.

Cubul este o tehnică foarte eficientă pentru a forma abilități de elaborare a eseului structurat.

Aplicație: Clasa a VIII-a:

Tema: *Moara cu noroc*, de Ioan Slavici

Subiectul: Caracterizarea personajului principal

Competențe derivate:

- descoperirea unității și a dramatismului nuvelei;
- prezentarea cadrului spațio-temporal al nuvelei;
- identificarea trăsăturilor personajelor realiste și a modalităților de caracterizare.

Metoda CUBULUI:

1. Descrie satul în care locuia Ghiță și familia lui.
2. Compară statutul protagonistului nuvelei cu cel al personajului antagonist.
3. Asociază comportamentul/ atitudinea lui Ghiță față de soție și copiii săi, cu cea a altor personaje cunoscute de tine din textele citite sau cu personaje din viață.
4. Analizează convingerea lui Ghiță că își va depăși condiția de cizmar.
5. Aplică. Prezintă o situație, o acțiune, în care ai fi avut un comportament diferit față de cel al protagonistului sau una în care o trăsătură a eroului te-ar fi ajutat să rezolvi o problemă din viața de zi cu zi.
6. Argumentează de ce oscilațiile sufletești ale lui Ghiță duc sau nu la statutul de vinovat / prăbușirea lui morală. Luați o poziție și folosiți argumente logice/ exemplificate pentru a pleda în favoarea sau împotriva subiectului.

Predarea limbilor străine pe coordonate europene

Prof. Anca Negriță

"Învățarea unei limbi străine nu doar îți dezvăluie cum gândesc și ce simt alte societăți, care sunt experiențele și valorile lor și modul în care se exprimă, dar îți oferă o oglindă culturală în care poți vedea mult mai clar propria ta societate." - Edward Lee Gorsuch

În societatea actuală, aproape nu mai concepem un sistem de învățământ în care să nu se predea limbi străine. Cum între limbă și cultură există o conexiune profundă, am putea spune, asemenea lui Gorsuch, că doar prin cunoașterea altor culturi omul devine conștient de propria sa cultură și, implicit, de propria sa identitate culturală. În acest context, perceperea unui alt spațiu cultural începe prin asimilarea elementelor limbii utilizate în acel spațiu, deci a unei limbi străine. Astfel, procesul de învățare a unei limbi străine are, pe de o parte, rolul de menținere a identității prin conștientizarea limbii materne, iar pe de altă parte, permite accesul bazat pe o informare autentică la sursele valorilor mediului străin.

Văzută ca un instrument de comunicare, limba străină favorizează schimburile comunicaționale, permițând accesul la reprezentările și la lumea interlocutorului printr-un ansamblu de valori umaniste: certitudinea că celălalt este semenul nostru și că-l putem înțelege, dorința de a respecta ceea ce spune și gândește, convingerea că prin faptul de a-l înțelege nu abdicăm de la propriile judecăți care pot, dimpotrivă, să se îmbogățească. Se dezvoltă astfel abilități de mediere și înțelegere interculturală care sporesc eficacitatea comunicării interpersonale, devenind comunicare umană autentică, bazată pe încredere.

"Dacă îi vorbești unui om în limba pe care o înțelege, vei ajunge la mintea lui. Dacă îi vorbești în limba sa, vei ajunge la inima lui" - Nelson Mandela.

Dincolo de valorile umaniste și fără să le excludă, există și o latură de natură pur practică. În contextul european actual, limbile străine nu mai pot fi considerate un obiect de studiu static, închis. Transformările din plan social și economic, alături de lărgirea spațiului european comunitar și încurajarea mobilității în interiorul acestui spațiu caracterizat de diversitate lingvistică, au impus modificări și în plan educațional. Cetățenii europeni trebuie să fie capabili să comunice între ei, iar acest lucru presupune o trecere a procesului de predare de la modelul tradițional, strict filologic, la un model orientat spre domeniul practic. Activitățile comunicative au așadar un rol important la orele de limbă străină.

În cartea sa, *"La didactique du français langue étrangère"*, Dorina Roman distinge patru tipuri de comunicare (didactică, imitată, simulată și autentică) și propune activități cu ajutorul cărora profesorul poate să țeară între elevi o rețea de comunicare apropiată de viața reală. Practicile moderne de comunicare în clasă pun accent pe dimensiunea socială, pe situații concrete, cotidiene. Deoarece participarea la o conversație în limba străină este un exercițiu dintre cele mai dificile, care presupune exersarea achizițiilor dobândite progresiv pe toate palierele limbii, putem considera, la fel ca autoarea menționată, că exprimarea orală vizează dobândirea încrederii în sine a elevului.

Activitatea de conversație constă în stabilirea unor relații sociale între locutor și interlocutor, un schimb în care fiecare vorbește la rândul său. Comunicarea este favorizată așadar de niște valori care indică încrederea în celălalt. Printr-un efect de feed-back, această încredere generează la rândul ei încredere.

Optimizarea competențelor elevilor în domeniul limbilor străine este o prioritate a Uniunii europene și a țării noastre. Ținta este ca fiecare cetățean să poată să vorbească și să înțeleagă două limbi străine, cu alte cuvinte să aibă un cumul de competențe de comunicare și socioculturale care să permită dialogul intercultural. La nivel european, una din dificultățile majore în atingerea acestui obiectiv o reprezintă diferențele existente între sistemele educative.

În acest context, *Cadrul european comun de referință pentru limbi (CECRL): învățare, predare, evaluare*, propus de Consiliul Europei, oferă o bază comună pentru elaborarea programelor de limbi moderne, documentelor de referință, conținutului examenelor și criteriilor de examinare, a manualelor în Europa. Publicat în anul 2001, acest document orientativ definește nivelurile de stăpânire a unei limbi străine, în funcție de „ce știi să faci”, în diferite domenii de competență. Aceste niveluri constituie, în prezent, coordonate în domeniul învățării și al predării limbilor.

În concluzie, date fiind schimbările care intervin în Europa - fie că sunt sociale, economice sau tehnologice, se impune o mai bună adaptare a sistemului de educație la nevoile societății actuale. Procesul de predare a limbilor străine trebuie să se fundamenteze pe o pedagogie flexibilă, a diversității socioculturale. Diversitatea Europei se manifestă, în primul rând, prin multilingvismul ei, iar tinerii trebuie să conștientizeze că pot profita de această diversitate doar dacă vor fi capabili să comunice eficient, în concordanță cu interesele și nevoile individuale.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandru, Florentina - Dialogul intercultural în predarea limbilor străine - spre o pedagogie a diversității socioculturale, editura Pro Universitaria, București, 2010
2. Mucchielli, Alex - Arta de a comunica, editura Polirom, Iași, 2015
3. Roman, Dorina - La didactique du français langue étrangère, editura Umbria, Baia Mare, 1994
4. Cadrul european comun de referință pentru limbi, Consiliul Europei, Diviziunea politici Lingvistice, Strasbourg